

1000-nyi link
papíron + CD!

ink internetkalauz

VISSZAVÁRTÁS! 2002. OKTÓBER

**Valóságshow-k
és egyéb
állatságok**

20

13

**Internethajó
2002**

Az interaktív rádiós

29

PÓKEMBER.NET

18

**Szójuk
együtt a hálót!**

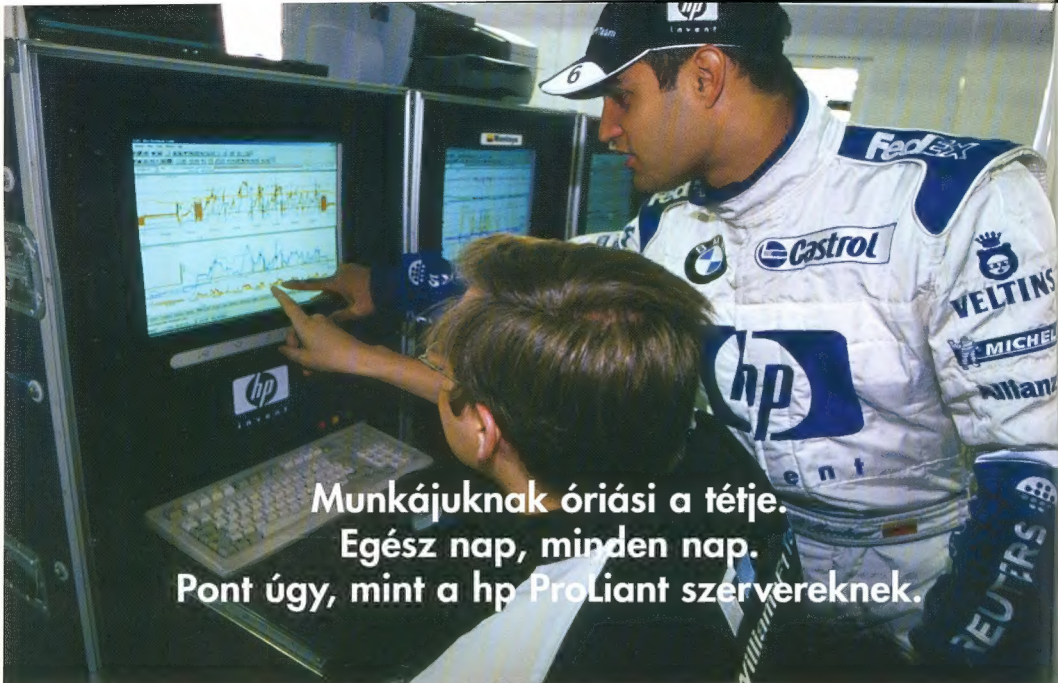
MARVEL COLUMBIA PICTURES © 2002 Columbia Pictures Industries, Inc. Minden jog fenntartva! Pókember karaktere TM & © 2002 Marvel Characters, Inc. Minden jog fenntartva! Design © 2002 Columbia TriStar Home Entertainment. Minden jog fenntartva!

PRÍM

AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN - ÁRA 548 FT

COVERSTORY

Munkájuknak óriási a tétje.
Egész nap, minden nap.
Pont úgy, mint a hp ProLiant szervereknek.

ProLiant ML 370G2 Server

- Intel® Pentium® III processzor 1,4 GHz (max. 2 db)
- Max. 6 GB RAM
- Max. 8 db Ultra3 SCSI Hot Plug merevlemez
- 6 db PCI bővítőhely
 - 2 db (64 bit/66 MHz) Hot-Swap
- 40x CD-ROM
- 10/100 MHz LAN, WOL funkcióval
- Torony és szekrényre kivitelben
- 3 év teljeskörű garancia

ProLiant DL 380G2 Server

- Intel® Pentium® III processzor 1,4 GHz (max. 2 db)
- Max. 6 GB RAM
- Max. 6 db Ultra3 SCSI Hot Plug merevlemez
- 6 db PCI bővítőhely
 - 3 db (2x64 bit/66 MHz, 1x64 bit/33MHz) Hot-Swap
- integrált RAID kártya
- 24x CD-ROM
- 2 db 10/100 MHz LAN, WOL funkcióval
- 2U magas szekrényre optimalizált kivitelben
- 3 év teljeskörű garancia

A BMW WilliamsF1 Team a HP ProLiant szervereit választja, mert ezek a szerverek az intelligens menedzselési eszközöknek köszönhetően fantasztikus teljesítményt és hozzáférhetőséget nyújtanak. Ezek a ProLiant DL380 és ML370 szerverek Intel® Pentium® III processzorral úgy skálázhatóak, hogy tökéletesen megfeleljenek az Ön vállalata igényeinek. Különösen akkor, ha Ön, csakúgy, mint a BMW WilliamsF1 Team, nem akar kompromisszumot kötni sem a megbízhatóság, sem a sebesség tekintetében.

Lépjön kapcsolatba velünk, hogy segíthessünk még gyorsabban előremozdítani az üzletét.

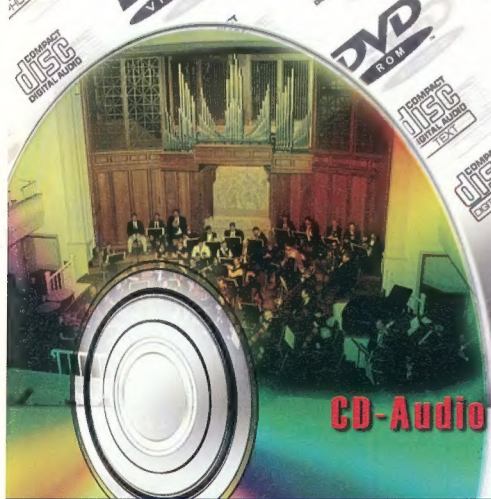

Hívja a 06-80-266-727-es számot vagy látogasson el a www.hp.hu oldalra!

minőség, tapasztalat, megbízhatóság

CD, MC, DVD gyártás

biztos alapokon

CD-Audio és CD-ROM másolásvédelem

VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.

H-8001 Székesfehérvár, Pf.: 175. Tel.: +36-22-533-571. Fax: +36-22-533-077 Email: vtcd@vtcd.hu Internet: www.vtcd.hu

Interware ADSL **0 Ft** belépési díjjal!

7-szeres letöltési sebesség,

testreszabott díjcsomagok,

telefondíj nélküli internetezés,

díjmentes kiegészítő szolgáltatások,

korlátlan idő a világhálón,

fix havidíj 9 900 FT-tól!

Interware ADSL magánszemélyeknek és vállalatoknak!

Egyedi Business ADSL ajánlatainkat az Önök igényei alapján alakítjuk!

Interware

További információ:

1132 Bp., Victor Hugo u. 18-22. • Ügyfélszolgálat: (06-40) 200-166

E-mail: sales@interware.hu • www.interware.hu

internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 10. SZÁM 2002. OKTÓBER

Idén harmadszorra szervezték meg **Tihanyban** a kétnapos **Internet Hungary 2002** konferenciát. A rangos eseményen ismert **médiaszemélyiségek**, egykori és aktív **miniszterek**, **államtitkárok**, valamint az informatikai szakma ismert és kevésbé ismert **gurujai** egyaránt felszóltak. Alkalm adódott arra is, hogy az **internet** iránt érdeklődők személyes kapcsolatokat építhessenek ki.

Van-e okunk az elégedettségre? 11. oldal

A **12 éves** múlta visszatekintő nagy őszi közéleti kirándulásnak, a **Médiahajónak** immár harmadik esztendeje kísérelőn részt vesz a **Internet**hadjó. 2002-ben az **ink** főszerkesztője, a **Prím Média** elnöke állíthatta össze a programot az **Internet**hadjó **navigátoraként**, ezért objektíven csak úgy tudunk beszámolni, ha külső forrásból merítünk.

Internet

Még javában tart a különféle **valóságshow-k** láza a **kereskedelmi televíziókban**, de főleg az **interneten**. Döbbenet: a való (???) életet bemutató adások **hihetetlen nézettségi adatokat** produkálnak, nem is beszélve az **internetről**, ahol még a leglátogatottabb portálok **dobogós helye** is veszélybe került, hála a **Nagy Testvérnek**.

Valóságshow-k és egyéb állatságok 20. oldal

Felejtjük el a **melankolikus októberi estéket**, a borongós délutánokat: az októberi **filmbemutatók** bombabiztosan gondoskodnak adrenalin szintünk egekben tartásáról. S hogy a **hollywoodi stúdiók** egészen biztosra menjenek, a válogatott rémségekhez válogatott **színészgárdát** toboroztak. **Ősz a borzongás jegyében** 24. oldal

KEDVES OLVASÓINK

Jövőkép (Vértess János Andor) 8

HÍREINK

9

KONFERENCIÁINK

Van-e okunk az elégedettségre? (Szalay Dániel) 11
Internet

hadjó 2002 (Pintér Róbert) 13
Egy sztár a százból (Csapó Ida) 17

CÍMLAPSZTORINK

Szójuk együtt a hálót! 18

ÁLLATSÁGAINK

Valóságshow-k és egyéb állatságok (Szalay Dániel) 20

FILMJEINK

Ősz a borzongás jegyében (Csiki Judit) 24

A MI MACINK

Magyar Címtár – 2002. 10. 11. 26

RÁDIÓINK

Az interaktív rádiós (Szalay Dániel) 29

NYAVALYÁINK

Rémálom (Szendi Gábor) 32

A **Petőfi rádió** programjában minden csütörtökön este tíz órától hallható egy **számítógépes rádióműsor**, immáron több mint hét éve. Aki egyszer is belehallgat a **Modem idők** talkshow-ba, szinte biztos, hogy **törzshallgatójává** válik...

A műsor készítője a folyamatosan kísérletező **Szilágyi Árpád**.

Az interaktív rádiós 29. oldal

Az **önkormányzati választások** élénkületét hozták a weben is, az esélyes **főpolgármester-jelöltek** mindegyikének elkészült a **virtuális óriásplakátja**, sőt volt, akinek ellenfelei mindjárt megcsinálták oldala persziflázását. Mi azonban itt és most nem a jelöltekkel, hanem a közülük megválasztott **főpolgármester** által irányított **város** egészével, illetve annak **honlapjával** foglalkozunk.

Megújul a Budapest.hu portál 37. oldal

Azok, akik olvasták **cikksorozatunk** első részét az **ink** múlt havi számában (jelen írás megértéséhez mindenképpen ajánlatos megtenni!), remélhetőleg már valamilyen **disztribúcióval** felszerelve izgatottan várják a folytatást, azaz a **telepítés** megkezdését.

Linux-kaland (II.) 40. oldal

Miért beszél mindenki a számítógépekről? **Miért** lett az internet az elmúlt években egyre inkább „a világ közepe”, a technika és a világgazdaság egyre fontosabb része? **Nem válnak-e** a gépek által egy érzelmek nélküli világ fogaskerekeivé, számokká a nagy, lelketlen gépezetben? **Nem kell-e** attól félni, hogy egy napon a gépek leigáznak minket? **Nem válnak-e** gyermekeink internetes bűnözők áldozataivá? **Nem torzul-e** el személyiségük az elektronikus játékoktól? Ezekre a kérdésekre próbálunk választ adni ebben a sorozatban.

A világ urai? (7. rész) 47. oldal

OTTHONAINK

Megújul a Budapest.hu portál
(Fülöp Hajnalka) 37

RENDSZEREINK

Linux-kaland (II.)
(Kis Ervin Egon) 40

TIPPJEINK

A filteres CSS
(Szendi Gábor) 44

SZOLGÁINK

A világ urai? (7. rész)
(Láng Attila D.) 47

Pink októberi CD tartalmából:

programjaink

»ZoneAlarm Free 3.1.395
»Windows XP SPI magyar
»ACDSee 5.0

játékaink

»Tux Racer I.I
»SolSuite
2002 / 12.2

kollektcióink

»Háttérképek
»Képernyővédők

válogatásaink

»A Modem idők összeállítás
a valóságshow-król

Alarmix földön

és égen!

Az Alarmix Online elindította vezetőik nélküli szolgáltatását. Nap 24 óráig, egyből kötségektől mentes internet hozzáférést nem számít a napszak, nincs semmi a szavakon túl, csak gyors szellessáru folyamatos internetkapcsolat.

Onnek semmi mást nem kell tennie mint rendelkezni egy szabad PCI slot-tal gépében és megrendelni tőlünk a szolgáltatást. 64 kbit/s-tól 512kbit/s-ig az ügyfél igénye szerint.

Már havi 4000 Ft-ért* és mi csak olcsóbbak leszünk!

Minden amit egy ISP-nek tudnia kell

Alarmix Online
www.alarmix.net
Tel.: (1) 450-3010
Fax.: (1) 465-0101
sales@alarmix.net

A részletekről érdeklődjön 24 órás ügyfélszolgálatunknál és a www.waveaccess.hu weboldalon.

* 64kbit/s szellesség 2 éves szerződés esetén.

2001: HunDidac Arany díj

WinSchool

ProgramVédő Kártya™

A winchester testőre!

A kártya teljes mértékben megvédi a számítógépet a szakszerűtlen kezelés, a szándékos rongálás és a vírusok által okozott károktól. A számítógépet csak újra kell indítani, és minden ugyanúgy működik, mint előtte!

Megrendelhető:

Tántál Elektronikai Kft.

1149. Budapest, Nagy Lajos király útja 117.

Telefon: 06 (1) 220-6454, Fax: 06 (1) 220-6455

E-mail: tantal@axelero.hu, URL: www.tantal.hu

Lassú? Cserélje gyorsabbra!

ADSL internet akció START csomag

384/64 kbps átviteli sebesség

1 e-mail cím 25 MB tárhellyel

1 MB webtárhely

forgalmi díj mentes kapcsolat

1 éves szerződés esetén kiépítési díj nélkül!

**Időszerű
megoldások**

10 700 Ft / hó

Viszonteladók jelentkezését is várjuk.

1054 Budapest, Alkotmány u. 20.

Tel.: 06-1-302-8888, fax: 06-1-302-8890/18

e-mail: info@kronet.hu

www.kronet.hu

Megrendelés előtt kérje tájékoztatónkat! Áraink az áfát nem tartalmazzák.

http://www.novell.com

ink

internet kalauz

AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN

Alapítva: 1996
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ:
Vértess János Andor

KIADJA:
Prim Kft.
1118 Budapest, Ugron Gábor u. 35.
Telefon: (36-1)248-3230
E-mail: icalauz@prim.hu
URL: http://prim.hu/
http://www.prim.hu/icalauz/

FELELŐS KIADÓ:
Szabó Hédy (hszabo@prim.hu)

FŐSZERKESZTŐ:
Vértess János Andor (jvertess@prim.hu)

CÍMLAPTERV:
Láng László (gr-blick@online.no)
A CD SZERKESZTŐJE:
Radics Péter (pradics@prim.hu)

Ára: 548 Ft
Előfizetési díj egy évre: 5472 Ft

Megrendelhető a Kiadónál,
e-mailben (ekiss@prim.hu), levélben
vagy faxon, továbbá a prim.hu
weboldalról kiindulva a megrendelőlap
kitöltésével, valamint a Magyar Posta
Rt. ÜLK Ügyfélszolgálati irodában,
vélken a postahivatalokban.

Hirdetésiárak: megtalálható
a prim.hu legelső soráról elindulva.
Hirdetési felvetel: a Kiadónál.

Hirdetési vezető:
Henger Ágnes
06-20-9343-077; 06-30-9840-221
henger@prim.hu

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió
Nyomda:
Veszprémi Nyomda Rt.
8200 Veszprém, Órlyás uca 38.
Tel.: 06-88-591-630

Tarjuzati:
LAPKER Rt.
Magyar Posta Rt. ÜLK
faisnak szerzői jogvédelemben részesülnek.

A szerkesztőség tiszteletben tartja mások
szerzői jogait, és elősorbán vásárolt
cikkekkel, képekkel ígylek összeállításán
az újságok. Tekintve, hogy az INK
az internetről szol, a weből is kerülnek bele
képek, dokumentumok, és ilyen esetben
nem mindig sikerül felderíteni a forrást.
Amennyiben valaki úgy érzi, hogy valamilyen
közvetlen anyag erecsélt az ő szellemi alkotása,
kérik, az hiteles érdeklő igazolásokat juttassa
el a szerkesztőségbe, hogy ilyen esetben
utólag tisztázassuk a szerzői jogokat.

HU ISSN 1219-9001

OKTÓBERI SZÁMUNK HIRDETŐI:

Ability	28
Alarmix	7
Hewlett-Packard	BII
HunNet	43
InterWare	4
Kronos Trade	7
Nemzeti Tankönyvkiadó	10
Tantál	7
Tinédzserambulancia	36
Transeurope	BIV
VTCD	3
Zenit International	28

A Prim a Magyar Terjesztés-Előadó
Szövetség tagja, az INK példányszámát
a MATESZ adatai alapján.

A magazin rendszeresen szemlézi az
"OBSERVER"
Budapest Médiaügylet Kft.

Kedves Olvasó

ink

Jövőkép

Veszgrád, Balatonfüred, Tihany,

Röjtökmuzsaj... Ha felidézem az arco-
kat, bizony nem vagyok egyedül. Leg-
alább tucatnyi azoknak a kollégáknak a szá-
ma, akik ott ültek a Médiahajón (azon belül
is a középső első felében, amelynek külön
neve volt: Internethajó), azután még azon

a hétvégén leruccantak Balatonfüredre, az **IVSZ MENTA** nevet viselő
menedzsertalálkozójára, azt követően a tihanyi **Intenet Hungary** buk-
kantak fel, majd szinte közvetlenül onnan autóztak át Röjtökmuzsajra,
az **IV. Vezérgazgatói Találkozóra**. És akkor még nem beszélünk a **KFKI-**
napokról, az **SAP** és a **SAS konferenciájáról**, a veszprémi **Info Expó**ról,
valamint további négy-öt, témába vágó, internetről szóló kisebb-nagyobb
rendezvényről.

Ezek az események ugyanazt a jövőképet vázolták fel: **"internet nélkül
nincs élet, ha van élet, nem élet"**. Ugyanezt **Fodor István Ericsson-**
elnök úgy fogalmazta meg Röjtökmuzsajon (vagy lehet, hogy Tihanyban
is mondta?): **jövőképeink meghatározó elemének** mindenképpen az
internetnek és a **mobilitásnak** kell lennie.

Az egyik oldalon tehát mindenki, aki internettel foglalkozik, bizakodva
tekinthet a jövőbe: mégiscsak az lesz a **hűzőerő**, a **gazdaságélénkítés** –
hallottuk például **Vahl Tamástól**, az **SAP ügyvezetőjétől** az **IV. Vezérgaz-**
gatói Találkozón – **nem képzelhető el az internet nélküli**. Ugyanakkor
mindenki, aki internettel foglalkozik, még legalább húsz hónapig próbál-
ja meg kibírni levegő nélkül a víz alatt! (Ha nem is pontosan ezekkel
a szavakkal, de ezt üzenete a konferenciákon az informatikai minisztertől
kezdve a nagyvállalati vezetőkig mindenki: mert azon a lufin, amely **2000**
tavaszan kipukkadt, még mindig nem sikerült befoltozni a lyukat, úgy-
hoggy egyelőre az egész iparág leeresztve hever a földön, mint egy
narancsbőrös, szakadt gumidarab.) Nemhogy **e-business** nincs, de ele-
gendő internetező se nagyon.

Egyedül **konferenciabusiness** van. Mert az Internethajótól kezdve a ve-
zérgazgatói találkozóig, a MENTA-tól az Internet Hungaryig mindegyik
rendezvényről sikeresnek minősítették mind a résztvevők, mind a rendezők.
Az, hogy **840-nél többen** jelentkeztek be Tihanyra, hogy az általában **35-**
50 első számú vezetőt vonzó vezérgazgatói találkozó **100-nál is töb-**
ben voltak, azt mutatja, hogy igény van ezekre az eseményekre. Legalább
van egy (sőt kettő-három-négy-öt...) olyan hely, ahol meggyőződhetünk
rőla: az ellenfeleink sem mosolyog, és a **"hogy vagy?"** kérdésre ő is úgy
válaszol, hogy **"küzdünk"**. És ahol lehet néhány biztató szót hallani az
állami szerepvállalásról, az adókezelvényekről, a pályázatokról, a piaci
lehetőségekről.

A jövőképeken mindenképpen ott az internet. **De a jelenkép?** Nos, ha nem
is panaszodban, mosolyogni nem felhőtlen. **Madáchra** gondolunk, idéző
őt, miszerint az élet célja a **küzdés** maga, és **túlélési terveket** gyártunk,
mert szeretnénk megérni ezt az **internetes jövőt**.

Vértess János Andor

Novell

www.novell.com

http://www.novell.com

ink

híreink

híre **ink**

További 18 győztes

Nyár elején hirdette meg a Prím Média Rt., hogy több mint kétmillió forintnyi szoftverrel kívánja elősegíteni a jogtiszta programhasználatot. A cél érdekében a társaság pályázatot írt ki a legfőbb irodai alkalmazásokat tartalmazó Ability Office 2002 szoftvercsomag 53 példányára.

A pályázatokból való kiábrándulást mutatja, hogy az első körben mindössze 35 pályázat érkezett be – így ők mindannyian megkapták 38 ezer forintos programcsomagjukat. A Prím az eredményhirdetéssel egyidejűleg meghosszabbította a pályázatot, hangsúlyozva, hogy itt és most nem rokonok és ismerősök, hanem a pályázat feltételeinek leginkább megfelelő igénylők nyerhetik el a szoftvertámogatást.

Úgy tűnik, hogy a pályázat máig ügynök, hogy az Ability Office programcsomagot.

sodik menetét már jóval nagyobb bizalommal fogadták a Prím Online és az Internet Kalauz olvasói: ezúttal közel száz igénylés érkezett, s közülük már nem volt könnyű kiválasztani azt a 18 szerencsését, aki végül is elnyerte a csomagot. Azoknak, akiknek ez nem sikerült, vigasztalásul az ingyenes OpenOffice magyar verzióját küldjük el, a győzteseknek pedig gratulálunk, az alábbi névsorban szereplők a Prím Kiadóban *Kiss Évánál* vehetik át az Ability Office programcsomagot.

1. Paták Helga (MTH Bt.), Budapest
2. Harmath Lajos tanár, Osi
3. Ifj. Rákási János (PASARE Bt.), Jászberény
4. Jásper András (Rezgő 01 Bt.), Budapest
5. Zimmer Mátyás gimnáziumi diák, Budaörs
6. Szegedi Zoltán tanuló, Erdőkertes
7. Vajda Milán egyetemi hallgató, Kiszvárd
8. Óh Zsolt (Oh-Key Kft.), Fonyód
9. Répás Norbert egyéni vállalkozó, Szeged
10. Hegedűs Sándor rokkantnyugdíjas, Hódmezővásárhely
11. Pintér Roberta, Pilisvörösvár
12. Berényi Zoltán (Vasasért Egyesület), Pécs
13. Simonné Bíró Edit egyéni vállalkozó, Szeged
14. Suhajda András rokkantnyugdíjas, Budapest
15. Dr. Drávay István gyermekorvos, Sopron
16. Marsalkó István mozgássérült magánvállalkozó, Gödöllő
17. Végh Géza munkanélküli, Oroszlány
18. Rózsa Imre András (Párkacolat Magazin), Szeged

Hamburger a SimsCityben

Az Electronic Arts játékegyesítő cég a McDonald's-szal és az Intel-le a múlt hónapban több millió dolláros megállapodást írt alá arról, hogy a két vállalat termékei szerepelni fognak a hamarosan megjelenő The Sims Online játékban.

A tavalyi és az előtti év legsikeresebb játéka, a The Sims társadalomszimulátor internetes folytatása sok tekintetben valószínűleg lesz elődjénél. Amellett, hogy a The Sims Online virtuális környezetében hozzájuk hasonló játékosok tízezeivel kerülhetünk majd kapcsolatba, ismert márkanevű termékeket is vásárolhatunk és használhatunk a játékban. Az árucikkek két csoportra oszlanak: márkajelzés nélküliekre és a fenti cégek termékeire. Az utóbbiak használatával bónuszpontokat nyerhetünk.

Aki a játék világában Intel Pentium 4 processzorral ellátott számítógépet vásárol, és használ, több kreditet gyűjthet be a „logika” és „szórakozás” kategóriájában, mint az, akinek „márkátlan” számítógépe van. Ha a virtuális McDonald's éttermekben vásárolunk hamburgert, az nemcsak az éhségérzetünket csillapítja, hanem növeli a szocializációval töltött időket is. Ezenkívül szereplőink saját McDonald's gyorsétkezdéket nyithatnak a játékban, hogy gyarapítsák online pénznevelüket (simoleon) mért vagyonukat. Döntésért az Intel nem annyira az ipar egészének előretörésére, mint inkább a The Sims kimagasló sikerére alapozta, amely a számítógépes játékok klasszikus célközönsége, a 24 év körüli férfiak mellett nagyszámú női közönséget is megmozgatott.

(Bak Árpád)

Kapcsolódó webcímek:

The Sims Online
thesimsonline.ea.com
 Electronic Arts
www.ea.com
 McDonald's
www.mcdonalds.com
 Intel
www.intel.com

http://www.novell.com

híre **ink**

híreink

Google

www.google.com

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

Google Search

A 007-es webügynök jelenti (I.)
Menj a pokolba!Nemrég még ha valaki beírta a Google
(www.google.com) keresőjébe, hogy „go to hell”

(menj a pokolba), első találatként a Microsoft honlapja jelent meg, a site leírásában a „Hová akarsz ma menni?” szöveggel. A jelenséget sokan az igazság pillanataként élték át, a Microsoft viszont duzzogva kikérte magának, s a webranking szakértői, vagyis akik a keresőrobotok algoritmusait kutatják, és az így nyert információt használják fel bizonyos site-ok forgalmának növelésére, arról kezdtek cikkezni, hogy mennyire megbízható a Google értékelő algoritmus, amely arra hivatott, hogy a beírt keresőkifejezésnek leginkább megfelelő site-okat adja vissza találatként. Bár az ominózus „legrelevánsabb” találat azóta – nyilván az algoritmus udvarias módosításával – eltűnt a lista éléről, a Google és a vele szimpatizáló szakemberek véleménye szerint csupán arról van szó, hogy rengetegen utalták a Microsoftot, és a több milliárd weblap közül túl sok használja a „menj a pokolba” kifejezést a Microsoftos mutató link szövegeként. Tehát nem biztos, hogy az igazi áttörést a Google programjának átírása jelentené, sokkal inkább a Microsoft arculatváltása. Bár legyenek igazságosak: ha nem őt, akkor valaki mást, de utálni mindig kell valakit!

(Szendi)

Az IHM Európában

Az IHM arról tájékoztatta szerkesztőségünket, hogy 2003. január 1-jén a magyar példa figyelembevételével állítják fel Csehország informatikai minisztériumát. A magyar informatikai tárca vezetése még az ősz folyamán konzultációra hívja a Cseh Informatikai Hivatal vezetőjét Budapestre, ahol a stratégiai feladatokat és a magyar tapasztalatokat vitatják meg.

Minderről Rácz Zsolt, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium közigazgatási államtitkára tárgyalt október 17-én Prágában. A politikus ezt követően Berlinben Alfred Tacke-vel, a gazdasági és technológiai minisztérium államtitkárával Magyarország és Németország közös részvételéről konzultált az EU „Információs társadalom mindenkiné” elnevezésű eEurope 2005-ös programjában.

A 007-es webügynök
jelenti (II.)
Megtalálja az IE-t a foltját

Új e-mail főreg kezdi berágni magát az internet testébe, amely a keresztségben a Bugbear nevet kapta, így nem könnyű beczeni. Az Internet Explorer régóta ismert, ám kevesek által befoltított biztonsági résen keresztül szutyban be a gépekbe, majd otthonosan berendezkedik. Kikapcsolja a vírusellenes szoftvereket, a tűzfalakat, majd elkezd kioldozni magát attachmentként ismerőseinknek a férgetek megszokott módon: már nagyfiú, nem kell ahhoz megnyitni, hogy elvégezze a dolgát.

Szakértők azt javasolják, hogy szerezzük be az Internet Explorer „foltjait”, és tömjük be a lyukakat. Ez volna a legjobb megoldás. Három amerikai kormányzati szerv – köztük az FBI – és a Sans Institute közösen bocsá-

totta közre a hackerek Top 20-as listáját (www.sans.org/top20). Ebben a Windows és a Unix 10-10 népszerű biztonsági rését írják le. Az internet betyárjainak nem kell strapál-maguknak, több éve ismert lyukakat használnak ki támadásaik során, mert méltán bíznak a rendszeradminisztrátorok lustaságában és hozzá nem értésében. Az oldal nagy segítség a stoppolásban.

A browsercheck.qualys.com-on pedig megmutatják, hogy az IE böngezőző olyan a hackernek, mint egy étlap, amelyről szabadon választhat, mit essen meg a gyanútlan szűfőssel. Törölheti a vinylját, elcsorhatja a jelszavait, a kártyaszámát, tetszőleges programokat futtathat a gépen. S mindezt csak ízelítőként...

(Szendi)

AZ ÓVODÁTÓL AZ EGYETEMIG

Tankönyvek, szakkönyvek,
ismeretterjesztő könyvek,
oktatási CR-ROM-ok,
nyelvoktatók.

www.nettankonyv.hu

Nemzeti Tankönyvkiadó

konferenciá **i n k**

Van-e okunk az elégedettségre?

Idén harmadszorra szervezték meg Tihanyban a kétnapos Internet Hungary 2002 konferenciát. A rangos eseményen ismert média-személyiségek, egykori és aktív miniszterek, államtitkárok, valamint az informatikai szakma ismert és kevésbé ismert gurujai egyaránt felszóltak. Alkalmam adódott arra is, hogy az internet iránt érdeklődők személyes kapcsolatokat építhessenek ki.

Beck György, a HP Magyarország vezérigazgatója fontosnak tartotta kiemelni, hogy a hibát nem az elmúlt 4, hanem az elmúlt 12-40 évben követték el a kormányok, vagyis mindenki hibás azért, ami előállt. Beck szerint a helyzet csak javulhat, hamarosan már a haladó sávban lehetünk. Úgy fogalmazott: megérkeztünk a nyugat-európai fejlődési szinthez, viszont szomorú statisztikák is léteznek. Gyors lépésre van szükség, hogy segíteni lehessen a problémákon.

A HP vezetője „Valami Amerika” című előadásában kifejtette: az amerikai trend azt mutatja, hogy a dial-up eléréseket továbbra is biztosítani kell, mert az USA-ban még mindig a lakosság 80 százaléka internetezik hagyományos modemmel. Ennek oka az alacsony amerikai telefontárlatokban keresendő. Beck szerint nem szabad „kiölni” a dial-up elérést hazánkban sem. Az amerikai példánál maradva arról is szólt, hogy az USA-ban már lehetséges az elektronikus úton történő adózás és számlakifizetés is, és ebben mi viszonylag el vagyunk maradva.

A technikai fejlődés kapcsán aláhúzza, hogy a vállalatoknál megfigyelhető trend a mobilizálódás, a wireless technikák felé való orientálódás.

A magyar állam szerepéről szólva Beck György elmondta, hogy annak katalizátori feladatot kell vállalnia, együtt kell működnie a szervezetekkel és a szakma szakértőivel. Szükség van különféle jogszabályi módosításokra is, például meg kell reformálni az elmúlt kormányzati ciklusban elfogadott hírközlési törvényt, szabályozni kell az elektronikus dokumentumkezelést, és lendületet kell adni az IT-kultúra elterjesztésének.

$E=mc^3$

Drajkó László, az Axelero Rt. vezérigazgatója egy sajátos relativitáselméletet mutatott be, amelyben Einstein képlete kissé módosul: $E=mc^3$, ahol az „E” az elektronikus társadalom, az „m” a tömeg (piac), az első „c” a computer (utalva ezzel a PC-penetrációra), a második a communication, azaz az internethez jutás, a harmadik pedig a content, vagyis a tartalom. A vezérigazgató kifejtette: arról van szó, hogy az internethasználóknak el kell érniük egy kritikus tömeget, mert addig nem beszélhetünk elektronikus társadalomról. Befolyásoló tényezőként említette az internet- és telefon-szolgáltatók magatartását, az állami szerepvállalás mibenlétét és a médiát.

A trendekről szólva azt mondta, hogy megindult az ország

„broadbandesedése”, azaz egyre többen rendelkeznek széles sávú hálókapslattal. A tartalomfejlesztés kapcsán példamutatást kért az államtól: legyen a legnagyobb, a legkomolyabb tartalomszolgáltató, legyen minél több közhivatali anyag a neten!

Induló Sulinet Expressz

Magyar Bálint oktatási miniszter szerint a Sulinet programnak mindenképpen folytatódnia kell, sőt magasabb fokozatra kell kapcsolnia. Ezért 2003-ban mintegy 20 000 számítógépet kapnak az iskolák, és a tanárok továbbképzése is intenzívebbé válik. „Célunk, hogy 2005-re valamennyi hazai iskola rendelkezzen internetkapcsolattal” – mondta a miniszter. Ezért 2003-tól Sulinet Expressz néven megkezdődik a Sulinet történetének újabb szakasza. Azokon a helyeken, ahol a hálózati kapcsolat hagyományos

Internet Hungary 2002, Tihany

konferenciák ink

módon nem építhető ki, a tanintézményeket úgynevezett „teledatacast” technológiával fogják internethez juttatni.

Nincs okunk az elégedettségre

Elkeseredettségének adott hangot *Új Péter* újságíró. Az ismert publicista úgy fogalmazott „Hová lesz a Quo Vadis?” című prezentációjában, hogy semmi okunk sincs elégedetnek lenni, mert 1998-ban Magyarország „csak” a lemaradó országok közé tartozott, de 4 évvel később már le is maradt. Olyanok is megelőztek bennünket, mint Románia, Szlovénia és Olaszország.

a liberalizáció, ami versenyhiányt eredményezett. Ez drágává tette az internetet, a drágaság viszont kevés embert vonz. Megemlítette az észtrázai példát is, mert szinte ott meg tudták azt csinálni, hogy nem pártpolitikai alapon kezelték az IT-kérdést, s nemcsak a választásokat megelőző kampányban ígérték fejlesztéseket a későbbi kormánytényezők. Új szólt a sikeres Sulinet program 1998. évi sajnálatos, szerinte politikai alapon történő leállításáról is.

Digitalizációra van szükség

Stumpf István, az Orbán-kormány egykori kancellárminisztere az informatikai kérdések kapcsán leszögezte: nem osztja a rendez-

területek közé tartozik, amelyekre a politikai konszenzusok, nem pedig a pártpolitikai csatározások a jellemzők, s ennek a jövőben is így kell lennie.

Reform a kormányzati informatikában

Fejlett informatikai rendszerek nélkül nem lehetséges a szolgáltató kormányzat megvalósulása, ezért átfogó reformra van szükség – jelentette ki *Baja Ferenc*, a Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Informatikai és Társadalmi Kapcsolatok Hivatalának államtitkára. A főbb projektekről szólva a politi-

Azért sincs okunk örülni a jelen helyzetnek, mert az Európai Bizottság a csatlakozásra váró országok infokommunikációs helyzetéről szóló 2002. májusi jelentése ugyancsak szomorúságra ad okot. Az újságíró azt mondta: még nagyon messze vagyunk attól, hogy internet-nagyhatalom legyünk, és akkor sem lesz jobb az internetes ellátottság, ha olyan elismert neveket használunk fel, mint amilyen *Neumann Jánosé*.

Emlékeztetett, hogy az OECD-jelentés szerint Magyarország azon államok közé tartozik, ahol a lehető legmagasabb az internetezés költsége. Elhibázott és elkésett volt

vény első napjának délelőttjén felszólalók pesszimizmusát. A Miniszterelnöki Hivatal egykori vezetője elmondta, hogy az elmúlt 4 évben számos modernizációra került sor, megindult a digitalizáció, s folyamatos informatikai korszerűsítések zajlottak ország-szerte. Hozzátette, az új kormánynak azt javasolja, működtessen folyamatos monitoring-rendszert, s folytasson digitalizációt.

Stumpf István szerint az informatika azon

kus kiemelte az elektronikus kormányzást, a kormányzati gerinchálót, az EU-csatlakozásra való felkészülést, az adatvagyon-gazdálkodást, a közérdekű adatok interneten történő közzétételét, az e-szigno bevezetését a kormányzati szférában és egy intranet kialakítását.

A kormányzati portált ügyfélkiszolgálóvá kell tenni, aminek következtében csökkenhet a különféle hivatalokban dolgozó közalkalmazottak leterheltsége, és az állampolgárok is kényelmesebben intézhetik majd ügyeiket.

Internethajó 2002

A 12 éves múltra visszatekintő nagy őszi közéleti kirándulásnak, a Médiahajónak immár harmadik esztendeje kísérőrendezvénye az Internethajó. 2002-ben az **ITTK** főszerkesztője, a Prím Média elnöke állíthatta össze a programot az Internethajó navigátoraként, ezért objektíven csak úgy tudunk beszámolni, ha külső forrásból merítünk. Pintér Róbert (pinter.robert@ittk.hu), az ITTK kutatója, az Internethajó 2002 egyik előadója a kirándulás másnapján máris összefoglalta benyomásait az Inifinit hírlevelében. Az alábbiakban az ő beszámolóját idézzük.

Idén ősszel újra kifutott az Internethajó. Immáron harmadik éve kerül sor a szakma kiválóságait egy délelőtti összejáró úszó rendezvényre, ahol – mint mindig – a debreceni virsli és a sör mellé jófajta beszélgetések is jutottak. Idén az internetpenetráció kérdését járta körül a hajó, arra keresve a választ, hogy vajon miért tűnik úgy: a 20% körüli

penetrációtól elerve megtorpan a hazai fejlődés, és úgymond „beállt” a piac, nem növekszik tovább az internetezők száma.

A konferenciavilágot járva elismerésem kell kifejeznem a szervezőknek és még inkább a résztvevőknek, illetve a közönségnek, hogy képesek voltak bebizonyítani: egy reprezentatív konferencia is lehet érdekes, izgalmas

és egyúttal hasznos is. Az elhangzottak alapján – leginkább a következőkben részletesebben is körbejárt miniszteri bejelentéseknek köszönhetően – talán még címlapra is kerülhet a konferencia tartalma. Tegyük hozzá mindjárt: megérdemelten.

Arra a dilemmára, hogy vajon miért nem interneteznek többen Magyarországon, alapvetően három előadócsoport kereste a választ, jómagam rövid, ámde provokatív felvezetője után. A válaszkérés azt mutatta, hogy minden pesszimizmusom ellenére – hogy tudniillik hazánkban azért nem használják többen a világhálót, mert a döntéshozói fejekben még mindig az „ingyenvas” képe lebeg egyedüli üdvöztető megoldásként a komplex problémaegyüttes kezelésére – úgy

tűnik, az említett döntéshozói fejekben megindult valamiféle változás. Mit mondtak az ipar képviselői? A informatikai szektorból érkező legmagasabb beosztású cégvezetők – jellemzően vezérigazgatók – azt hangsúlyozták, hogy ők elsősorban az eszközök előállításával tudnak hozzájárulni az internet elterjedéséhez. Vagyis leginkább az informatikai hátter megteremtésében segídezhetnek. Azonban ezen a ponton nem állt meg a tudományuk, mert az oktatás elsődlegességére is felhívták a figyelmet, illetve a következő generáció feltétlen támogatására, hogy az majd az idősebbeket is bevezesse az információs technológia rejtelmeibe. Ugyanakkor hangsúlyozták, hogy a hozzáférések problémája erősen összefügg a tartalom kérdéseivel, ha ugyanis az utóbbi izgalmas, akkor lesz ok az új felhasználók csatlakozására. Mit mondtak a szolgáltatók? A távköz-

lési és internetszolgáltatók Tiborc panaszt adták elő. Még a laikus számára is egyértelműnek tűnt a beszélgetést követően, hogy ezen a téren hatalmas problémák vannak. Amikor a

Hírközlési Felügyelet elnöke bizonyos cégek „túlkapásairól” beszélt, amelyek legálisak ugyan – hogy mennyit kellett szegénynek e kijelentés után magyarázkodnia (!) –, de nem viszik

MAGYARORSZÁG ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ EGYES TAGÁLLAMAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA I. (ALAPADATOK)

	Ausztria	Belgium	Görögország	Portugália	Svédország	Magyarország
Népesség	8 211 000	10 200 000	10 600 000	10 000 000	8 880 532	10 200 000
Vidéki népesség aránya (%)	35,38	2,76	40,08	37,2	16,74	36,2
GDP/fő (USD)	26 314	26 958	16 326	16 882	23 884	12 335
Global Competitiveness Index (2001–2002)	18	19	36	25	9	28
UNDP Human Development Index (2001)	14	5	22	26	2	31
Telefonvonal / 100 lakos	47,36	49,93	53,16	43,04	68,2	37,09
Telefonhíza / 100 fővonal	6,27	4	17	11,2	8,4	16,8
Internethost / 10 000 lakos	588,49	295,44	103,91	62,02	670,79	102,09
PC-k száma / 100 lakos	27,65	34,45	7,05	10,48	50,67	8,51
Illegális szoftverek aránya (%)	37	33	66	42	35	51
Az internethez kapcsolt PC-k aránya (%)	21,29	8,58	14,75	5,92	13,24	12
Internetfelhasználó/host	4,35	8,99	9,04	35,9	8,39	6,85
Internetfelhasználó / 100 lakos	25,58	26,57	9,39	22,27	56,3	6,99
Mobiltelefon-használó / 100 lakos	78,55	54,88	55,9	66,51	71,36	29,33
Átlagos havi előfizetői díj egy 20 órás hozzáféréshöz (USD)	16,3	5,59	16,04	14,84	2,59	20,74

A lábládatokban szereplő adatok forrása: The Global Information Technology Report 2001–2002: Readiness for the Networked World (Harvard University – Center for International Development, Oxford University Press, 2002: www.cid.harvard.edu/cid/gir2002_press.html)

konferenciáink

Svéd modell

Kovács Kálmán informatikai miniszter és Magyar Bálint oktatási miniszter az Internethajón megtartott előadásában olyan adókedvezményeket jelentett be, amelyek jelentősen ösztönözhetik az otthoni PC- és internethasználatot, a széles sávú internet elterjedését, a vállalkozások internethasználatát, a felnőttkori átképzést, illetve az esélyegyenlőség megteremtését.

Az IHM által kezdeményezett jogszabályi változások közül talán az a legjelentősebb, hogy a kormányzati internetszolgáltatást a központosított közbeszerzés hatálya alá vonja. Ennek lényege, hogy a több győztes más területeken már érvényes lehetősége az internetszolgáltatás esetében is érvényesülhessen, az intézmények több „udvari szállító” közül választhatassák ki a nekik tetszőt, vagyis az internet bekerüljön az olyan típusú eszközök közé, mint az irodaszerek vagy a gépkocsi. A személyi számítógépek elterjedését segíti a gyorsított (kétéves) amortizáció bevezetése, valamint az is, hogy a dolgozóknak otthoni használatra átadott munkahelyi PC, illetve internethasználati lehetőség a jövőben nem tartozik azon személyi juttatások közé, amelyek után szja-t kell fizetni. Ráadásul két év elteltével a munkáltató ingyenesen átadhatja a PC-t dolgozójának.

A széles sávú hálózatok fejlesztői – igaz, az EU korlátozásai miatt csak elegendően nagy fejlesztési program esetén – 50 százalékos adókedvezményben részesülnek, és ugyancsak adómentakarítást eredményezhet a vállalkozásoknál az internethasználat költségszámolásának kiterjesztése, amely a díj 30%-át, illetve maximálisan évente 60 ezer forintot jelent. Kovács Kálmán külön is szolt az esélyegyenlőség megteremtésének szükségességéről, hiszen az internetes penetráció az ország különböző területein erősen eltérő, az alacsony „lefedettséget” egyre világosabb színnel jelölő térképre túlzottan nagy kiterjedésű fehér foltok kerültek.

A felnőttkori képzés költségeinek részleges elszámolását, az ösz-

szevont adóalap csökkentésének lehetőségét harcolta ki az Oktatási Minisztérium. Magyar Bálint elmondása szerint az ilyen típusú költségek 30%-át, maximum 60 ezer forintot lehet ilyen címen elszámolni.

Az oktatási miniszter hozzátette: a végzős középiskolások számára ingyenes lesz az ECDL-vizsga, ezenkívül a háztartások „diákkezdményben” részesülnek, azaz informatikai beruházás címén nemcsak a pedagógusok, oktatók, hanem az iskolás korú gyereket nevelő szülők is elszámolhatják majd a számítógépvásárlás vagy az internethasználat díját maximálisan évente 60 ezer forintnyi összegben.

MAGYARORSZÁG ÉS AZ EURÓPAI UNÓ EGYES TAGÁLLAMAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA II.

(A FELKÉSZÜLTSGÉI – READINESS – RANGSORBAN ELFOGLALT HELY A VIZSGÁLT 75 ORSZÁG KÖZÖTT)

	Ausztria	Belgium	Görögország	Portugália	Svédország	Magyarország
Hálózati felkészültségi index	9	18	31	27	4	30
Hálózathasználati komponensek indexe	11	22	30	25	5	32
Képessé tevő faktorok komponensindexe	13	17	35	28	3	29
Hálózati hozzáférés	17	17	39	28	2	29
Információs infrastruktúra	13	16	30	25	2	29
Hardver, szoftver és támogatás	20	18	47	30	2	29
Hálózati politika	13	22	43	24	7	32
Gazdaság és gazdasági környezet	17	22	42	23	12	28
ICT-politika	8	22	43	25	2	35
Hálózati társadalom	9	13	35	33	10	27
Hálózati tanulás	12	18	42	29	2	21
ICT-lehetőségek	8	6	29	28	17	37
Társadalmi tőke	6	14	35	41	11	22
Hálózati gazdaság	16	22	41	28	5	36
E-commerce	20	24	47	34	4	36
E-government	14	29	54	26	4	25
Általános infrastruktúra	15	13	23	24	8	48

előbbre a piacot, és amikor egy kerekasztal-beszélgetésen virágnyelven „anyázzák” egymást a jelen lévő nagy telekommunikációs cégek, akkor le lehet vonni a következtetést, hogy a liberalizáció félresikerült, és újra szükség van a terület alapszabályainak megalakítására. Azt gondolom, az internetpenetrációnak egyáltalán nem tesz jót a szereplők marakodása, a bizonytalan piacnyitási helyzet, a pereskedések, a díjmegosztás körüli huzavona. Még akkor sem, ha a jövő internete egész biztosan nem dial-up alapú lesz, hanem

széles sávú, és bizonyos, ma húsbá vágó döntéseket erre hivatkozva próbálnak igazolni. És mit mondtak a kormányzati szereplők? A konferencia igazi meglepetését az informatikai és az oktatási miniszterek bejelentései okozták. Ugyanis itt ismertették a frissiben elfogadott, internettel kapcsolatos adókedvezményeket és új programokat. Hívószavainak

valának: **Európa és tudástársadalom** – mondta Magyar Bálint „internetoptimista”, aki a *Sulinet Expressz* beindítását ígérte, továbbá az új, svéd mintára kialakított adókedvezmények nyomán előálló **demokratikus támogatási rendszer** igazságosságát ecsetelte. A kormány minap elfogadott támogatási szisztémája ugyanis **2 év alatt teljes egészében leírhatóvá teszi** az alkalmazottnak otthonra juttatott számítógépet, illetve az ott igénybe vett internet-előfizetésre **adókedvezmény** vehető igénybe **évi 60 ezer forintig**. Külön adókedvezményt érvényesíthetnek például az östermelők és a kisvállalkozók is, továbbá az otthoni elérés legális vállalkozói elszámolását is megkönnyítik. A sok bejelentés apró részleteiről itt nem tiszteln beszámolni – úgyis megírták már a napilapok –, de a jól megköregraffalt Tibor panaszára hamar jött valamiféle válasz a politikusok részéről.

konferenciá ink

Kis hiányérzetem azonban támadt a konferencia kapcsán: az internetezőket ugyanis egyelőre nem kérdezte meg senki, meg sem hívták őket a róluk szóló konferenciára. Sőt rajtam, a **díszvendő**son kívül egy kutató sem kapott helyet a konferencián, aki elmondhatta volna, vajh’ miért is nem interneteznek az emberek. Pedig ilyen felmérés több is született az elmúlt években. Mindenesetre a konferencia végkicsengése pozitív volt, a cégek felkészültek, bár a telefon- és internetszolgáltatók részéről érezhető némi ellenségesség. Úgy tűnik, lassacskán felzárkózunk az **Európai Unió** sereghajtóihoz (pl. **Görögország, Portugália**), hogy közép-távon majd megcélózhatunk mondjuk

a közepesen fejlett **Belgium**, hosszútávon pedig akár a még fejlettebb **Ausztria**, esetleg **Svédország** szintjét. A gondolat illusztrálására néhány adatot adunk közre a főbb mutatókból, amelyek a konferencia zárszavaként kerültek bemutatásra.

Kapcsolódó linkek:

Miért nem internetezik mindenki?
www.irtk.hu/infinit/2002/0926/slide1-171.ppt
Fog-e mindenki internetezni? – Zárszó

Az Internethajó honlapja www.internethajo.hu

http://www.albacom.hu

konferenciá **ink**

Egy sztár a százból

Andrassew Iván újságíró-író nevét az internetezők is jól ismerik: régóta van webhelye, hírlevelének híre futótűzként terjedt el a hálón, újabb webblogot, azaz internetes naplót ír. Tanított online újságírást, internethasználatot újságíróknak, főszerkesztője volt az Internettnak és az EOL-nak. E-könyveket szerkeszt, kiemelten fontosnak tartja a nyelvhelyesség ápolását a weben, s illik rá a jelző: megszállott internethasználó. Úgy érzem, számára a net munkaeszköz és önkifejezési terep egyaránt. Az elektronikus médiát képviselő „Száz sztár” újságírói között elsőként sorolják fel – ez az ábcérend előnye. Többször voltak a neten közös találkozási pontjaink, s a villáminterjú a világhálónak köszönhetően e-mailben – Budapest és Tahitófalu viszonylatában – nagyon hamar elkészült. Iván a délelőtti feltett kérdésekre este már küldte is a válaszokat, mi több, „webb napok” elnevezésű naplójába is beillesztette az alábbi interjút szeptember 19-éhez.

FOTÓ: WALKÓ BOGLÁRKA

■ Milyen érzés volt, amikor megtudta, hogy benne vagy a „Száz sztárban”? Milyen gondolataid támadtak hírtelen?

■ Arról kaptam értesítést, hogy „Az élő magyar kultúra száz olyan személyiségét keressük, akik méltán lehetnek hívatásuk és szakmájuk követői a nyilvánosság és a kulturális kormányzat előtt.” És hogy rám esett a választás. Én, aki magamat sem tudom képviselni mint követőt! Ha ilyen megtiszteltetés ér, akkor először megjédek, azután elkezdek nevetni, végül azon gondolkodom, hogy csakugyan komolyan kell-e vennem. De most azt is gondoltam, hátha segíthetek valamit, hát-ha javíthatok a szakmám helyzetén.

■ Minek tulajdoníthatod, hogy ott vagy a csapatban?

■ Fogalmam sincs. Véltetően valaki kedvel engem, és jelölt. Igazán meg is lepott, mert már három éve tudatosan visszavonultam, csak akkor írtam, ha kénytelen voltam. Most, szeptemberben ismét elkezdtem papírújságokban publikálni. Talán ennek köszönhettem. Csak a rend kedvéért jegyzem meg: nem a hi-

vatástudatom támadt föl, hanem fél évig itthon babáztam a kisfiammal, és egyszer csak észrevettem, hogy elfogyott a pénzem.

■ Mi a véleményed az ötletről?

■ Azért nem mondom véleményt, mert az ilyen ötletek jól hangzanak, azután azért vesznek oda, mert egy alkalomra, egy napra szólnak. Vagyis elmegyünk hajókézni, ott disz-kurálunk, jól is érezzük magunkat, de nincs folytatás. Ha mégis, akkor jó az ötlet. Ha

nem, akkor az is valami, hogy jól éreztük magunkat, s legalább egy-két dologra főlhívtuk egymás és a hatalom figyelmét.

■ Szeretnék kérni tőled egy újságírói hitvallást... Személy szerint mit tartasz ma a legfontosabbnak a média világában?

■ Nekem nincs újságírói hitvallásom. Pofátlanság lenne úgy tenni, mintha folyamatosan valami magasztos cél vezetné a tollamat – illetve a kezem a billentyűk fölött –, miközben azért írok, mert ebből élek. Ha értenék máshoz is, soha nem írnék újságot. Csak novellákat. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy nem vagyok tisztában a felelősségemmel, vagy nem okoz némi örömet ez a munka. Egyebek mellett azért vonultam vissza az utóbbi években, mert a mai sajtóviszonyokat nem találok alkotásra alkalmasnak. Utálok különféle befektetők és politikai csoportok szolgája lenni.

■ Mi a véleményed a hazai média-közállapotokról, és mit lehetne tenni a jobbításukért?

■ Elképzelődök. A rádiók jelentős része hallgathatatlan, a televíziózásban minden mérhető szint alá esett a közszolgálatosság, a kereskedelmi adók többsége nézhetetlen és undorító, a sajtó jobboldalán uralkodik a romlott dilettantizmus, a baloldalon pedig a romlott profizmus. Az internetes újságírás zagyva és koncepciótlan, az egész hálón mindent ellep az igénytelenség. Nem is folytatam. Semmit nem lehet tenni a jobbításért. Ez egy korakamasz társadalom, tele nyegle, félhílye, pénzéhes és gátlástalan okoskodókkal. Meg kell várni, hogy felmúlt legyen. Hátha magától rájön, hogy azért bizonyos értékekhez ragaszkodni kell, ha egy olyan országot akarunk, amelyben maradt még némi méltóság. ●

Kapcsolódó linkek:

Andrassew Iván honlapja www.andrassew.tk

Andrassew Iván részletes életrajza

www.terasz.hu/main.php?id=egyeb&page=ciklk&ciklk_id=1279

A „Száz sztár” kezdeményezéséről www.internethajo.hu/ciklk.prm?id=812

Szójuk együtt a hálót!

Pókember.NET DVD-csomag csak az interneten – ADSL-internettel

Az internetes kereskedelem varázsszóként kezdte pályafutását: még senki sem tudta, mit jelent, de elég volt kiejteni, s máris komoly befektetőcégek és pénzügyi alapok amúgy igen szorosan záródó pénztárcája nyílt meg, hogy légből kapott projekteket finanszírozzon. Még az egyébként általában késésben lévő hazai piacon is milliárdos nagyságrendben költöttek olyan online áruházak, üzletközpontok, kereskedelmi üzletágak létrehozására, amelyek azután soha egy vasat nem termeltek tulajdonosaiknak. Kegyeleti okokból nem soroljuk fel azokat a cégeket, amelyek az elmúlt két-három évben befürödtek nagy tervekkel, de aki olvasott újságot a napokban, az tudhatja, hogy legutóbb az egyik legnagyobb magyar állami cégről derült ki: csupán egymaga több mint egymilliárd forintot költött egy igazából soha meg nem valósult online kereskedelmi egységre.

Aze-lufi kipukkant, mondják sokan, kisé kárörvendve. Pedig erről szó sincs! Az online kereskedelem virágzik – Magyarországon is. Csak nem azok virágoztatták fel, akik erre szakmai és anyagi erejükkel fogva predesztináltak érezték magukat, hanem kicsi, néhány millió forintos befektetéssel induló kezdő vállalkozások. Ahogy egyébként az autópárbán sem a hirtő-vagy a mozdonygyártók alkottak nagyot annak idején, hanem az olyan fiatal ütőörök, mint Henry Ford vagy Karl Benz. Mi köze mindennek a pók-DNS-sel fertőzött mutáns fiatalember high-tech történetéhez, azaz az év egyik legnagyobb hollywoodi szuperprodukcijához, a Pókemberhez? Az, hogy a Pókember november 5-én megjelenő speciális DVD-kiadása lesz az első olyan termék a magyar internet történetében, amelyet kizárólag online, azaz egy internetes áruházon keresztül lehet megrendelni – tehát normál, háromdimenziós, offline kereskedelmi egységben, vagyis a sarki DVD-boltban nem lehet majd kapni!

„A Pókember forgalmazójának, a Warner Home Video magyarországi vállalatának döntése annak elismerése, hogy a hazai internetes kereskedelem felnőttkorába lépett” – mondja *Andermann Mária*, az internetes forgalmazást lebonyolító NetPiac Kft. kereskedelmi vezetője. „S persze külön öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy a NetPiac lesz az az internetes áruház, ahol a terméket meg lehet majd vásárolni.”

Nézzük, miről is van szó egészen pontosan! Nem meglepő módon a Pókember néhány hónappal a mozibemutató után megjelenik lakossági (azaz megvásárolható) VHS-kazettán és DVD-lemezen. Ám az csak az igazán nagy sikereknél – amilyen például A gyűrűk ura – fordult elő, hogy a normál (szaknyelven „lebutított”) DVD-változat mellett egy különleges kiadás is a boltokba (illetve üzletbe csak a netre) kerül. Így a Pókember DVD-jének is lesz egy speciális, korlátozott példányszámban megjelenő változata: a Pókember.NET csomag a két DVD-lemez mellett – az egyikben a film található Dolby Digital 5.1-es magyar szinkronnal (vagy választható felirattal és eredeti hanggal), a másikon a bőséges mennyiségű extra – filmzenei CD-t, Pókember-képregényt, Pókember-kártyát és egy darab, az eredeti kópiából kivágott valódi filmkockát is tartalmaz. Mindez pedig alig kerül többre, mint a normál verzió: a Pókember.NET ára 8990 Ft. De most tessék figyelni: ezt a 8990 Ft-ot teljes egészében le is lehet internetezni! Ugyanis a Pókember.NET neve nemcsak azt sugallja, hogy az interneten kapható speciális változatról van szó, hanem azt is, hogy még kedvezményes internet-elfizetés is jár hozzá! Azaz aki visszaküldi a Pókember.NET DVD-csomagban lévő szerződést, az a TVNET Kft. és a Prim Média együttműködése jóvoltából Pókember.NET ADSL-elfizetéshez juthat, amelynek havidíja 8900 Ft helyett fél éven át mindössze 6900 Ft. Ez összesen közel 12 000 Ft megtakarítást jelent, így nemcsak

a Pókember.NET DVD-csomag ára térül meg, de további online vásárlásra is futja belőle! A Pókember.NET ADSL-csomag különlegessége, hogy azonnali hozzáférést biztosít az internethez, ugyanis mindaddig, amíg az alaphálózati szolgáltató (Matáv) be nem köti az ügyfélhez az ADSL-vonalat, a TVNET ingyenes dial-up kapcsolatot biztosít.

„Magyarországon az internet terjedésének egyik gátja az is – mondja Sátor Csaba, a TVNET Kft. ügyvezető igazgatója –, hogy kevés az olyan értékes online tartalom és szolgáltatás, amely nagyobb tömegek számára is vonzóvá tenné a netezést. A Pókember.NET csomagban éppen emiatt láttunk fantáziát: arra hívja fel a figyelmet, hogy a világháló nemcsak a szexképek és bombareceptek tárháza – aki csak ezt látja benne, egy idő után úgyis megunja. Viszont ha rajta keresztül kurrens termékekhez juthatunk hozzá, ügyeinket intézhetjük, sőt netán dolgozhatunk, pénzt kereshetünk, vagy egyszerűen csak jobb állást találhatunk, akkor az internet mindennapi életünk fontos kellékévé válik, ahogy néhány év alatt azzá vált a mobiltelefon is.”

„S hogy hol lehet megtalálni az értelmes helyeket az interneten – teszi hozzá Vértés János, a Prim Média igazgatója –, abban segít minden hónapban az Internet Kalauz; merthogy az is jár a Pókember.NET csomag mellé. S ehhez már csak annyit tudok hozzátenni: Szójjuk együtt a hálót!”

Pókember.NET DVD-csomag

A film – Dolby Digital 5.1-es magyar szinkronnal

Egy pókcspés nem a világ. Peter Parker (*Tobey Maguire*), a kéttalbas diákújságíró élete fenekestül felfordul, amikor egy laboratóriumi látogatás során megcsípi egy mutáns pók. Ezt követően a srác egyre furább képességeket tapasztal magán: könnyedén sétál a plafonon, csuklójából ragadós pókszálát lő ki, a veszélyeket pedig jóval bekövetkezésük előtt megérzi. Ami kezdetben játéknak tűnik, hamarosan szörnyű és izgalmas kötelességgé válik: Peternek meg kell küzdenie az emberfeletti erővel rendelkező, gonosz Zöld Manóval (*Willem Dafoe*), és el kell nyernie a gyönyörű Mary Jane (*Kirsten Dunst*) szerelmét...

DVD-extrák (1. lemez):

Hálózövés: Pókinfó-feliratok
Audiókommentár
Pókidzók – Sztorilegázatások
Videóklipek
Előzetesek, tévéreklámok
Filmográfiák és infók

DVD-ROM-os extrák:

Képregény és film összehasonlítása
Készíts saját audiókommentárt!
Jön: Pókember 2.
Linkek

DVD-extrák (2. lemez):

Így készült a Pókember – HBO-werkfilm
Pókmánia: az E! Entertainment filmje

Portréfilmek

Próbafelvételek

Jelmez- és sminkesetek

Bakiparádé

Pókember: a XXI. század mítosza (dokumentumfilm)

Pókember-képregénytörténet

Tanácsok és tippek a Pókember-játékhöz
Stb.

DVD-ROM-os extrák:

Pókember-játékdemo (2 színt)
3 exkluzív Marvel-képregény

SpiderMan: Blue #1, Black Cat #1 és Peter Parker: Return of the Goblin, pókemberes képernyővédő stb.

Pluszok a csomagban: Filmzene-CD, Pókember-kártya, képregény, eredeti filmkocka

Pókember.NET ADSL-csomag

Csak a DVD vásárlóinak!

384/64-es ADSL-Internet-hozzáférés dinamikus IP-címmel

8900 Ft helyett 6990 Ft havidíj az első 6 hónapra

Dial-up hozzáférés az ADSL bekötéséig

5 db név@pokember.net formátumú e-mail cím

További részletek: www.pokember.net

Valóságshow-k és egyéb állatságok

Még javában tart a különféle valóságshow-k láza a kereskedelmi televíziókban, de főleg az interneten. Döbbenet: a való (???) életet bemutató adások hihetetlen nézettségi adatokat produkálnak, nem is beszélve az internetről, ahol még a leglátogatottabb portálok dobogós helye veszélybe került, hála a Nagy Testvérnek. Lehet ezeket a műsorokat nézni vagy nem nézni, szeretni vagy nem szeretni, de szó nélkül elmenni mellettük nem lehet.

Big Brother

A Big Brother weboldala () a piacvezető magyar hírportálok nyitó lapjainak napi forgalmát többszörösen felülmúlta. Nem meglepő tehát, hogy a terhelést sem a hálózati eszközök (routerek) nem bírták, sem az információ oldalakat kiszolgáló webszerver. A komoly előkészületek ellenére sem bizonyult kellőképpen ellenállóknak a V-net 100 megabites rendszere az interneten is leskelődni vágyók hatalmas ostromával szemben.

Tibor, a projekt krízisigazgatója. „Olyan ez, mintha egy sportolón futás közben kellene szívritmütét végrehajtani. Partnereinkkel olyan egyedülálló tapasztalatra tettünk szert a kritikus napok alatt, amelyet más közvetítéseknél is tudunk hasznosítani.” A Big Brother közvetítését kiszolgáló médiarendszer kiépítéséhez is Windows .NET Server 2003-at és Windows Media 9 Series szervert (korábban Corona kódneven futott, lásd még: , illetve) alkalmazott a cég. A Windows Media Server

Napló a BB indulásának napjairól

2002. 09. 01., vasárnap: A bekötözés – a sávszélesség 600 broadband nézőre elég.

2002. 09. 03., kedd: Lassú ismerkedés – 1500 néző (az Interware-nál 200 megabites terhelés, a Sense/Net szolgáltatotta a szükséges gépet).

2002. 09. 04., szerda: Ezen a napon már biztosított a 400 megabites sávszélesség. A nézők száma 2000 felett (az eredeti Sense/Net-szerver ezzel egy időben átkerül a Budapest Internet Exchange-hez).

2002. 09. 05., csütörtök este: Üzembe helyezik az első HP ProLiant gépet is.

„A legmerészebb terveinket is sokszorosán felülmúló érdeklődés nem okozott gondot a rendszer lelkének, a mozgóképet sugárzó Windows Media Servernek. A kiszolgáló elemeket azonban sokszorosukra kellett bővítenünk, amit rekordidő alatt sikerült megtenni” – világítja meg a hátteret Vass

a pillanatnyilag elérhető egyik legjobb minőségű médiatovábbító megoldás az interneten – állítja a Nagy Testvér videoközvetítését biztosító Sense/Net. A közvetítést 45 és 250 kbps-os, Windows Media 8 formátumú multistreamek teszik lehetővé. A technikai lebonyolítást végző cégek tájékoztatása szerint több szervert is telepítettek oly módon, hogy automati-

kusan a legkevésbé terhelt szolgálja ki a forgalmat (fall-back). A kezdeti nehézségek után napi 1,5 millió oldalletöltéssel, átlagosan napi 200 ezres látogatátszámmal a Big Brother honlapja rendkívül komoly forgalmat tudhatott magáénak. A Medián adatai szerint a műsor kezdetekor

Nyomtassa ki álmait színesben!

<http://www.okihu.hu>

állatsága ink

4,2 millió oldalöltetés is előfordult. Az átlagos látogatásszám egyébként napi 150 és 200 ezer közötti, de előfordult már 400 ezer is. A videoközvetítést (video streaming) átlagosan 4 ezren nézik egy időben, naponta összesen mintegy 80 ezren. Az élőadások a kőbányai vásárváros (Hungexpo) területéről, a Big Brother-házból az ott elhelyezett, Windows Media

pontja alatt időrendben követhetjük a nap legfontosabb eseményeit. A Színesben mindenféle érdekességeket olvashatunk a bentlakókkal kapcsolatban, míg a Helyszín alatt 3 dimenzióban nézhetünk szét a házban és az udvaron. Önmagáért beszél a Feladatok nevű menüpont és a Szabályzat is. A Team a honlap és a produkció gazdájáról, munkatársairól tájékoztat. A Szavazások rovatban a weben keresztül is kifejezhetjük véleményünket, például hogy

vetítések mellett a portál bemutatja a világot és a játékosokat, akiknek népszerűségét állandó szavazásokkal méri. Minden lényeges eseményről késlekedés nélkül hír jelenik meg, a fontosabb történésekről, a riportszobában elhangzottakról pedig bővebb beszámolókat is elérhetővé tesznek. A portál online áruházában vásárolni is lehet, és különféle aukciókon licit-

Encoder szoftverrel és speciális digitalizáló hardverrel felszerelt PC-től a Vivendi ATM-hálózatán keresztül jutnak el a világhálóra. Egyébként a weboldal és az élő online videoközvetítést végző szerverpark két külön rendszert alkot. A jelenleg üzemben lévő Sun (Solaris) webszerverre az internetes oldalt a Big Fish fejlesztette. No, ennyi technikai előzmény után nézzük végre, mit kínál a Big Brother honlapja! A főoldalon összesen 9 kiemelt menü jelenik meg, ezek legfontosabbika vélhetőleg az élőközvetítés gombja, amelyre rákattintva 2+1 kameraállás közül választhatjuk ki, hogy melyiket óhajtjuk nézni (a harmadikhoz egyébként csak a V-Net előfizetői férhetnek hozzá). Megadhatjuk azt is, hogy milyen sávzárlatossággal és ezzel együtt milyen minőségű képet szeretnénk, választhatunk az ADSL-, a hagyományos modem és az ISDN-kapcsolat közül. A Galéria menüpontban videókat és képeket találhatunk, amelyeket különböző kategóriákba soroltak. Néhány kategória: előképek, erotika, feladatok, exkluzív, titkoszoba stb. Természetesen működik chat, és fórumuk is van. A Show rovat Események menü-

ki nyeri a játékokat. A Letöltéseknél háttérképeket és képernyővédőket, óriásplakát-változatokat, egy kis reklámfilmlet, valamint a honlap megtekintéséhez szükséges segédprogramokat másolhatunk gépünkre. A Játék rovatban ottjártunkkor képaláírási verseny foly, vagyis a házban és a kertben készült képekhez kellett valamilyen szellemes aláírást kitalálni. Az Aukcióra kattintva a házlakóhoz kötődő tárgyakkal találkozhatunk, Pongó vörös fehérneműjével, Szabi 200 forintos „kínai naciálval”, Popey bokszkésztyűjével stb. A Nagy Testvér honlapján ezenkívül a lakók is külön oldalt kaptak, s egy egérrel mozgatható, 3D-s Flashben szintén megnézhetjük őket.

Való világ

A www.valovilag.hu az Origo portál felépítéséhez hasonlóan közvetíti az RTL Klub műsorának történéseit. Ezenfelül azt a célt is szolgálja, hogy a néző mindent megtudjon, amire a játékkal kapcsolatban kíváncsi lehet, és tapasztalatait megoszthassa másokkal. Az állandóan nézhető online köz-

tálni egy-egy becses tárgyra. A hírhesekeket reggelente e-mail hírlévelben juttatják „reggelihöz”, az erre igényt tartó mobiltelefonosoknak pedig SMS-híreket, sőt SMS-riasztást is küldenek, ha valami nagy dolog készül odabent. A fórumokon kötetlen beszélgetések zajlanak. A Való világ oldalának készítői exkluzív anyagokhoz is hozzájuttatják az egyik internetszolgáltató előfizetőit az Axelero Klub weboldalán (klub.axelero.hu) keresztül, az Origo látogatói pedig SMS-ben elő is fizethetnek erre. A szolgáltató szakemberei napi 200 ezer látogatóra és egymillió letöltött oldalra számítottak a Való világ portálján, de a technikai hátteret úgy méretezték, hogy akár ennél jóval nagyobb forgalmat is zökkenőmentesen ki tudjanak szolgálni. A szerverpark számos kisebb gépből áll, így a terhelés még az esetleges meghibásodások esetén is rugalmasan elosztható, illetve a gépek száma bármikor gyorsan bővíthető. Az RTL Klub valóságshow-já, a Való világ indulásának napján az Origo nézettsége folyamatos növekedésnek indult, mivel a portál keretében lehetett megtekinteni

a műsor lapját is. Szeptember 9-én, hétfőn a számlálók már közel 598 ezer látogatás mellett 4 millió 448 ezer oldalbetöltést mutattak – tájékoztatta az Internet Kalauzt Pohly Perenc, az Axelero sajtószozónvője. Ugyanakkor elismerte, hogy azon a napon a Medián adatai szerint a Korridor Network (a Tv2 internetes honlapjainak hálózata, amelyhez hozzáadódik a Big Brother oldalának nézettségi mutatói is) egy mutató tekintetében kevéssel megelőzte az Origót: 4 millió 656 ezer oldalbetöltést produkált 452 ezer látogatás mellett. Ez azt jelenti, hogy bár azon a napon is kevesebb ember kereste fel a Korridort és a Big Brother weblapját, mint az Origót, egy látogató több oldalt nézett meg, mint a másik portálnál. Ezt Pohly azzal magyarázta, hogy a Big Brother műsorában nem sokkal azelőtt lehetett látni az első szexjelenetet, amely a műsor weboldalán is megtekinthető volt, és ez átmenetileg kiugróan megnövelte az oldal iránti érdeklődést. A rákövetkező napon, kedden azonban a Korridor forgalma 25%-kal visszaesett az oldalbetöltések terén (3 millió 510 ezer), és 14%-kal a látogatások tekintetében (399 ezer). Az Origónál ezzel szemben folytatódott a növekedési tendencia: szeptember 10-én 627 ezer látogatás során 4 millió 705 ezer oldalt töltöttek le tőlünk az internetezők – hangoztatta a sajtószozónvő. Hasonló kiugró teljesítményt egy éve produkált a piacvezető portál: 2001. szeptember 12-én, az USA elleni terrortámadás másnapján 3 millió 152 ezer oldalbetöltést és közel 600 ezres látogatásamat ért el. A látogatói szokások kapcsán megtudtuk azt is, hogy elsősorban a tévéadásokat követően „csüngenek” sokan az oldalakon. Ennek oka, hogy a tévében látottakat szeretnék tovább nézni.

A Való világ technikai háttere: 6 darab PC-architektúrúj encoder számítógép (minden streamhez egy-egy), ezek állítják elő a videójelekből a közvetítést. A villában lévő encoder gépek és az adatkörben található videoszerverek közötti kapcsolatot 10 Mbps-os, 8 darab PC-architektúrúj videoszerver Windows 2000

operációs rendszeren Windows Media Server 8 kiszolgálót futtat, és a videoszerverek gigabites kapcsolattal csatlakoznak az adatkör gerinchálózathoz. Az adatkör és a Matáv IP-gerinchálózata közötti összeköttetés, amely az Axelero előfizetőit és a nemzetközi irányból érkező érdeklődést szolgálja ki, 2 Gbps sávszélességű. Az adatkör és a BIX kapcsolata (a többi ISP-felhasználó számára) 1 Gbps-os. A www.valovilag.hu oldalait egy Sun-platfornon futó, dedikált, front-end-back-end architektúrúj rendszer szolgálja ki; a front-endeken iPlanet webkiszolgáló fut.

Cafe-live

Különleges ötlettel rukkolt elő nemrégiben a Café Csoport (www.cafecsoport.hu). Élőközvetítés segítségével október 7-étől a világ első „kreatív show”-ja keretében saját irodájukba engedtek betekintést a www.cafelive.hu címen.

A cégcsoport irodáiban 5 darab webkamerát helyeztek el: egy a recepciót figyelte, három pedig három különböző irodahelyiséget, s volt egy a cég konyhájában is. Sőt az október 10-ei hírek között azt írták, hogy napokon belül újabb kamerát helyeznek el. A képeket egyébként a Webigen és a PSINet juttatta el az internetre, ahol körülbelül egy hónapon át lehetett figyelni a cégcsoportnál történő eseményeket az őszi hónapban. A látogatók az iroda alaprajzára kattintva eldönthette, hogy melyik szobát szeretné nézni. Hasonlóan a tévék valóságshow-ához, a Napló oldalon minden este összefoglalták a történeteket. A látogatók ezen

a weboldalon is megismerkedhettek a szereplőkkel, akik ezúttal egyben az iroda munkatársai voltak. Ez azért fontos, mert a Beszavazás rovatban a nap dolgozója is voksolni lehetett. (Érdekességként megemlíthjük, hogy a munkatársak között megtaláltuk Szarvas Lászlót, a Tv2 ismert

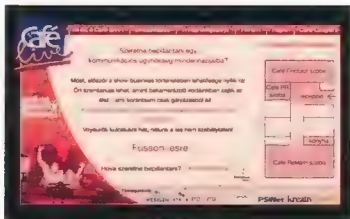
műsorvezetőjét, aki egyben a cég egyik vezető munkatársa – természetesen ez a weboldalon is kiderül.)

Bár

Bár ma már a Farmnál tart a Viasat3, mielőtt erre rátérnénk, ejtsünk néhány szót az egyik első valóságshow közvetítéséről, amelyet a Viasat3 televíziós csatorna portálja bonyolított le tavaly. Hosszú ideig elmondhatták, hogy ők készítették a leg-hosszabb és legnézetesebb élő internetes videoközvetítést Magyarországon. Ők voltak annak idején a technika meghonosítói, úttörő szerepük vitathatatlan. A Bár című valóságshow online nézői a Micro-

soft Windows Media technológiájával egyébként mintegy tíz héten át, a nap 24 órájában követhették kedvenceik versengését.

A bár helyszínén kamerák, mikrofonok és mikroportok arzenálja tette lehetővé, hogy a nézők a játékosok minden lépését nyomon követhessék a neten. A 10 hetes műsor tavaly májusi indulása után a website

Nyomtasson feketén – ingyen!

www.okihu.hu

http://www.okihu.hu

milliók nagyságrendű oldalátöltést, az online közvetítés pedig mintegy 200 000 Windows Media-streamcsatlakozást és több mint 31 ezres nézőszámot ért el. A legmagasabb egyidejű online nézőszám

interneten. Itt szintén munka közben lehetett kukkolni a rádiósokat, akik időnként nem restelltek speciális játékokat hirdetni hallgatóiknak (nézőiknek): azok nyerhettek, akik az adást nézték is a neten. (Elérhető a www.net.hu/modemidok címen, az Archivum/RealVideo menüpontra kattintva.)

akkoriban 272 volt. Ez a rekord azonban 2001. július 21-én, a Bár zárószavazása és eredményhirdetése alatt a nyári vakációk távolléte ellenére megdőlt. A portál szolgáltatásaihoz, illetve a műsorhoz kapcsolódó média- és webalkalmazásokat a Sense/Net saját fejlesztésű Portal Engine v2.1 megoldása foglalta egységes keretbe. A webkikötő a tévé stratégiájához alkalmazkodva a futó műsorhoz automatikusan igazodó tartalommal várta a látogatókat. A Viasat3 munkatársai a Portal Engine adminisztrációs felületén keresztül gyorsan és önállóan szerkeszthették portáljuk tartalmát, illetve a műsorok változásához igazíthatták az aktuális megjelenést.

Kukkons be a rádióstúdióba!

Ha már az első magyar valóságshow-t, a Bár tavalyi adását említettük, ne feledkezzünk meg a Modem idők című rádióműsor 2001 augusztusától fél éven át tartó izgalmas médiakísérletéről sem. A Szilágyi Árpád és csapata által készített heti rádiós talkshow azt tűzte ki célul, hogy megvalósítsa a látható rádióműsorból: ennek érdekében a stúdióban két kamerát helyeztek el, amelynek képeit RealVideo segítségével közvetítették az

Az Internet Kalauz e havi CD-mellékletén egyébként válogatás található a rádióműsor korábbi hangfelvételeiből. Ezek közös sajátossága, hogy az adásokban különféle kukkolós technikákról is szót ejtettek.

Farm

Megleppő módon a www.viasat3.hu című nem a Viasat3-hoz kötődő, 10 héten át hetente ötször jelentkező, a Bárhoz hasonló műsor lapja látható, hanem egy domain-broker oldala érhető el. Kisebberesgélés után azonban ráakadhatunk a Farm oldalaira – ehhez a viasat3.hu webcímre kell kattintanunk. A Farm menüpont alatt a két nagy országos kereskedelmi tévé műsorainak lapjainál jóval szerényebb, bár szépen megszerkesztett tartalmat találunk. Képek és írásos beszámolók láthatók a főbb történésekről, bemutatkozik a 6 női és a 6 férfijátékos, valamint a játékevezető, László M. Miksa, és megtekinthetjük a Mát-

állatsága ink

rában található helyszínt, a nomád kerti fürdőszobát, az ebédőt, az udvart és a lakószobát. A házban egyébként nincs áram, sem csapvíz és gáz, a telefon hiányáról már nem is beszélve. Még a mobiltelefonok is csak elvétve működnek a gyenge térerő miatt, ami a stáb munkáját is megnehezíti. A weblapról kiderül, hogy a házat tudatosan úgy rendezték be a filmek, hogy az megfeleljen a száz évvel ezelőtti körülményeknek. Az épülethez igen kezdetlegesen felszerelt konyha tartozik, amelyből természetesen teljesen hiányoznak a konyhagépek. A weblapon interjúk találhatók kiesett játékokkal is.

FishBrother

A kereskedelmi tévék által működtetett valóságshow-k weblapjainak sorába nemrégiben beült egy Sulinet-oldal is, amelynek kiöltői állati közvetítést indítottak az interneten FishBrother néven. Ennek lényege, hogy a www.fishbrother.hu címen elérhető HalTestvér-oldalon több kameraállás közül választhatunk, így határozza meg, hogy melyik állatot kívánjuk figyelni. Talán ez a leghasznosabb az eddigiek közül, mégsem hallhattunk róla a médiában.

Ősz a borzongás jegyében

Felejtük el a melankolikus októberi estéket, a borzongós délutánokat: az októberi filmbemutatók bombabiztosan gondoskodnak adrenalin szintünk egekben tartásáról. S hogy a hollywoodi stúdiók egészen biztosra menjenek, a válogatott rémségekhez válogatott színészgárdát toboroztak.

Ha egy gabonátáblában egyik napról a másikra mértani pontos-sággal megrajzolt körök tűnnek fel, az emberek egyik része földön kívüliek ténykedésére, másik része viszont alaposan megtervezett és gondosan kivitelezett diákcsínyre gondol. Az „ufók jártak a farmomon” témaköre egy jó rendezőnek már önmagában is elég volna egy kellemesen borzongató thrillerhez. Ha azonban a filmet rendezőként M. Night Shyamalan jegyzi, egészen biztosra helytűjük, hogy semmi sem lesz olyan egyszerű, amilyen-nek első látásra tűnik.

Az indiai származású rendező harmadik sikerfilmgyanús alkotása, a *Jelet* főszerepét az első két *Shyamalan*-thriller sikerre vivő Bruce Willis helyett ezúttal Mel Gibsonra bízta, s a rettenthetetlen ausztrál mellé erősítésként leszerződtette Joaquin Phoenixet, akit egyre több kritikus emleget egybehangzóan generációja

egyik legnagyobb színészi tehetségeként. Mindez pedig annyit jelent: bármilyen magyarázat felé is hajlottunk eddig gabonakörügben, mindenképpen érdemes lesz elgondolkodni ezen az újabb verzióan...

Misztikum a kukoricásban

A film hivatalos honlapja

) megelőlegezi a misztikus hangulatot: a földalton máris a gabonakörökkel megjelölt mező látképeivel találjuk szemben magunkat. Aki az amerikai lapok kritikusaiknak véleményére kíváncsi, az a leghangzatosabb dícséreteket felvilantó, kevésbé fantáziadús, fekete ablakra kattintva juthat el a vonatkozó újságcikkekig. A honlap többi része ennél szerencsére sokkal „földön kívülibb” hangulatra sikeredett. A gabonaköröket körülvéve mítoszokat feldolgozó „Is it a sign?” (szabad fordításban: „Jelet kaptunk?”) aloldalon újabb dekoratív kuko-

ricás látképe fogadja a látogatót, a képernyőre lassan beúszó célkeresztre kattikkelve viszont már különféle high-tech ábrák, villódzó, fülsiketítően sercegő képernyők közül választhatunk. A jó döntés és az esetenként nem kis türelmet igénylő leöltés jutalma néhány filmrészlet, valamint újabb jelek, nyomok, rejtvények. Aki netán nem boldogul egyedül, a megfelelő menüpontot kiválasztva úfóhívó barátait is értesítheti a különös jelenségről.

A filmes aloldalról a szokásos információk, fotók és előzetesek mellett a főcímmzene különféle feldolgozásait, remixeit is letölthetjük, míg az oldal képeslapszolgáltatása változatos gabonakörmintákkal díszített lapokkal örvendeztetni meg a levelezni vágyó látogatókat. Aki viszont további filmkritikákra, információkra, valamint rajongói pletykákra kíváncsi, annak a honlap alján található internetcímeiken érdemes próbálkoznia.

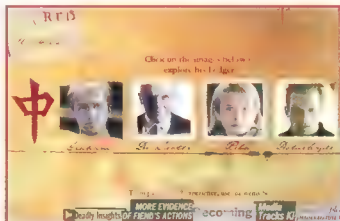

Spórolja meg nyomtatója Áfá-ját!

<http://www.okihu.hu>

Hannibal visszatér

Az ősz másik thrillerszenzációja **Hannibal** Lecter rajongóinak szerez majd – a sorozat kevésbé sikerült második részénél, a Hannibalnál vélhetően nagyobb – örömet. A bárányok hallgatnak **ördögi pszichológusa** ezúttal a történetek előzményében, a trilógia tulajdonképpeni első részében, A **vörös sárkányban** mozgatja a háttérből a szálat. **Will Graham**, a pszichopata bűnözők fejével is gondolkodni képes nyomozó épp a Lecter elfogása miatt elszenvedett lelki sérülések folytán hagyja ott az FBI kötelékét. Amikor azonban egy új **sorozatgyilkos** kezd irtani a békés amerikai családokat, újra szükség lesz rendkívüli képességeire. A nyomozó pedig kit is hívhatna segítségül a beteges elme titkainak

mel készült belőle **hollywoodi produkció**. Az egykori és az új feldolgozás producere, **Dino de Laurentiis** az operatőri munkákra újfent azt a **Dante Spinottit** kérte fel, aki az első változatnál állt a kamera mögött. A **szerelögárda** e film esetében is önmagáért beszél: a **Hannibal Lecter** figurájával szinte már automatikusan azonosított **Anthony Hopkins** mellett **Graham** nyomozó szerepében az **Amerikai história X** és a

Harcosok klubja főszerepében nagyot alakító **Edward Norton** láthatjuk, a pszichopata **Francis Dolarhyde**-ot **Ralph Fiennes**, **Graham** FBI-főnökét pedig **Harvey Keitel** játssza.

Ugyanaz másképp

A film hivatalos honlapjára (www.hannibal-movie.com) a készítőkhöz láthatólag legalább annyi energiát fordítottak, mint a rendező a szereplők kiválogatására.

Az egyébként viszonylag szokványos tartalomhoz (filmes információk, életrajzok, képek, előzetesek, valamint a lelkebb rajongóknak szánt háttérképek, képernyővédők és képeslapok) a pszichopata **Dolarhyde naplóját lapozgatva** juthatunk

filmje ink

hozzá. Láthatjuk, ahogyan a napló formát ölt, képeket ragaszthatunk oldalaira, az azokat kísérő zene pedig gondoskodik róla, hogy teljes intenzitással borsódzhasson a hátunk. Az egyetlen fekete pontot azért érdemli meg az oldal, mert a linkgyűjtemény menüpontja alatt a lapzártai időpontjában még a „**hamarosan elkészül**” felirat fogadta

a látogatót. Ettől eltekintve viszont a honlap remek példája annak, hogyan le-

het a hivatalos, mellesleg teljesen szokványos filmes infókat úgy találni, hogy a néző ne érezze úgy: már megint ugyanazt a papírizú **hollywoodi egyen-hamburgert** töltik az orra alá.

megfejtéséhez, mint esküdtt ellenségét, a **magánzárkába csukott** Hannibal dokit... **Thomas Harris** regényét egyszer már megfilmesítették: 1986-ban **Embervadász** cím-

Rajongói honlapok:

Mel Gibson
www.farms-online.com/gibson
www.weirdchiefpictures.com/mel.gibson.htm
Joaquin Phoenix
www.joaquin-phoenix.net
www.angelfire.com/movies/joaquinphoenix

Anthony Hopkins
www.planethopkins.co.uk
www.geocities.com/anthonyhopkins_ah
Ralph Fiennes
www.geocities.com/Broadway/Wing/6263/ralph.htm

Edward Norton
www.geocities.com/edwardnortononline
www.edward-norton.org

<http://www.prim.hu>a mi Mac **ink**

A Magyar Címtár legfrissebb terméscsokrába be-csempészünk egy nem éppen az elmúlt hónapban keletkezett címet, a Neumann Házét, mert nyitó oldala az elmúlt hónapban valami fantasztikus dologgal frissült. Ez olvasható rajta:

„A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ (a Neumann Ház) 1997-ben jött létre azzal a céllal, hogy részt vegyen a magyar kulturális örökség digitalizálásában, és az internet segítségével elérhetővé tegye a műveket itthon és külföldön egyaránt.

A 2002. évi irodalmi Nobel-díjat a Sorstalanság című mű szerzője, Kertész Imre, a Digitális Irodalmi Akadémia tagja nyerte el. Kertész Imrénél a szívől gratulálunk, kedves felhasználóinknak pedig jó olvasást kívánunk!

Az olvasás megkönnyítése érdekében Kertész Imre műveit e-könyv formátumban is le lehet tölteni. Kertész Imre: Sorstalanság (269 kB)
Kertész Imre: Az angol lobogó (144 kB)
Kertész Imre: Kaddis a meg nem született gyermekért (189 kB)

Kertész Imre: A kudarc (349 kB)
Kertész Imre: Jegyzőkönyv (132 kB)“
Most, amikor tudjuk, hogy első Nobel-díjas írónk könyvei a hír másnapján elfogytak a könyvesboltok és könyvtárak polcairól, talán nem érdektelen felhívni olvasóink figyelmét erre az oldalra. Ismerkedjünk Kertész Imrével, akinek mi is szívől gratulálunk, és akivel együtt örülünk. Persze szabad a többi címre is ellátogatni...

A

Aero Média Légiszolgáltató Kft.
<http://www.aeromedia.hu>
AGROIL-P Kft.
<http://www.agroil.hu>
Állásajánló
<http://webmaster.allasajanlat.hu>
Anonim AIDS Tanácsadó Szolgálat
<http://www.anonimads.hu>
Antennák telepítése, fotók, videó készítése
<http://www.karsai-sat-video.ini.hu>
Asztrológia
<http://www.asztrologia.at.hu>
Autó-Fitt Kft.
<http://www.autofitt.hu>
Autómentés
<http://www.automentes-szallitas.hu>
Autopress Kft.
<http://www.abx.hu/saab-autopress>

B

Balaton
<http://balaton.lap.hu>
Balatonberény
<http://www.bereny.hu>
Balyika oldala
<http://balyika.ini.hu>
Bank
<http://www.bankweb.hu>
Bannerpiac
<http://www.bannerpiac.hu>
Belgyógyászat
<http://belgyogyaszat.lap.hu>
Blogspot
<http://miles.blogspot.com>

BMW Zsiba F-1 Team
<http://www.williamsf1.dfs.hu>
Borítók
<http://www.boritok.hu>
Braun-Brothers Kft.
<http://www.braun-brothers.hu>
Btech
<http://www.btech.hu>
Budapesti Állatkerti Alapítvány
<http://www.allatkertialapitvany.hu>
Businessman Club
<http://businessmandclub.hu>

C

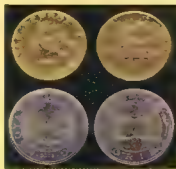
C Pen
<http://www.cpen.hu>
Chapel Ministries Hungary Rt.
<http://chapel.mi.hu>
Chatelo
<http://www.chatelo.hu>
Commed Trade Kft.
<http://www.commed.hu>
CWS
<http://www.cws.hu>

D

D&D Kft.
<http://www.danko-dankokft.hu>
Dél-Magyarország Online
<http://www.delmagyar.hu>
Disznóvénnyek
<http://www.tuja.hu/osszeszenoveny.htm>
Dolphinet
<http://www.dolphinet.hu>
Domboldal
<http://www.extra.hu/domb>

E

Érmék
<http://www.lba.hu/forint/index.html>

Eva Hungária Kft.
<http://www.eva.hu>
Exex
<http://www.exex.hu>

F

Fájkezelők
<http://www.tar.hu/fajkezelok>

Falusi Turizmus Centrum
<http://free.x3.hu/kozard>
Forma-1
<http://www.forma1shop.hu>

Franklin
<http://www.franklin.hu>
Fuvarozás
<http://www.koltozetel.mk.hu>
Fuvarszervezés
<http://www.sz.kraif.hu/fuvaros.hu>
Fűtésmodok
<http://www.futesek.hu>

G

Gausz Péter
<http://www.extra.hu/gausz>
Geocaching
<http://geocaching.hu>
Gépész
<http://gepesz.lap.hu>
GFX webdesign
<http://www.gfx.hu>
Gigatechnik
<http://gigatechnik.freeweb.hu>
Gold-Motors Bt.
<http://members.chello.hu/goldmotors>
Golf
<http://www.oldlakegolf.com>
Gondolkodom
<http://gondolkodom.hu>

H

Hahaha
<http://www.hahaha.hu>
Hajhullás
<http://www.hajhullas.hu>
Hajóépítés
<http://www.concordia.matav.hu/hajo>
Hajósbolt
<http://www.maritime.hu>
Hambi büfé, Berekfürdő
<http://extra.nu/hambibufa/ncex.htm>
HardwareOC
<http://www.hardwareoc.hu>
Hévíz
<http://heviz.lap.hu>
Hexaglot
<http://www.hexaglot.hu>
Hírdető
<http://www.hirdetolap.hu>
Holdbolt
<http://www.holdbolt.hu>

DVD házimozi-rendszer ajándékba!

www.oki.hu

http://www.oki.hu

a mi Mac **ink**

Magyar Címűtár 2002.10.11.

Honlapterkép<http://www.geocities.com/art29c>**Honliner**<http://www.honliner.hu>**Host-sites**<http://www.host-sites.hu>**Ingatlan-adatbázis**<http://www.casa.hu>**Ingatlanpiac**<http://www.ingatlanpiac.hu>**iSoft Kft.**<http://www.extra.hu/somark>**K****Kalandjáték**<http://www.ka.andjatek.hu>**Kalocsa**<http://kalocsa.lap.hu>**Karácsony**<http://www.karacsony.lap.hu>**Kas-Pack**<http://www.kas-pack.hu>**Kelenföldi webportálka**<http://kelenfold.vilaga.hu>**Kelet Ingatlancentrum**<http://www.kelet-ingatlancentrum.hu>**Képek**<http://www.freeweb.hu/kisszoltf/Kepek/xepek.htm>**Kifőzde**<http://kifozde.inf.hu>**Kós Károly Iskola**http://www.extra.hu/kos_karoly_iskola**Kovat**<http://kovat.ini.hu>**Kung-fu Akadémia**<http://www.kungfuakademia.hu>**L****Lakberendező**<http://www.extra.hu/lakberendezes>**Lexibook**<http://www.lexibook.hu>**Lovas Nemzet újság**<http://www.lovasnemzet.hu>**M4 Autókereskedés**<http://www.atx.hu/m4auto>**Magyar Könyvelők Országos Egyesülete**<http://www.mkoe.hu>**Malév Repülőklub**<http://malev.repuklub.hu>**Mali és a világhörögség részei**<http://www.extra.hu/Mali>**Málnás, a medvék birodalma**<http://www.malnas.ini.hu>**Managerkalkulátorok**<http://www.royal.bl.hu>**Medic Info**<http://www.medicinfo.hu/numor.html>**Meditáció**<http://meditacio.lap.hu>**Megacity**<http://www.megacity.4u.hu>**Metalindex**<http://www.metalindex.hu>**Mobilhírek**<http://www.mobilhitek.hu>**Mobiloffice**<http://www.mobiloffice.hu>**Mozi**<http://mozi.rulz.hu>**Mp3-borítók**<http://mp3.boritok.hu>**Musichello**<http://www.musichello.com>**Múzeumok**<http://www.museum.hu>**MyPin**<http://www.mypin.hu>**Neumann Ház**<http://www.neumann-haz.hu>**Nexon**<http://www.nexon.hu>**Nyírep Kft.**<http://www.nyirep.hu>**O.R.S. Bt.**<http://www.atx.hu/ors>**Óraszalon**<http://www.oraszalon.hu>**Origie**<http://www.extra.hu/origie/index.html>**Orvostudomány**<http://orvostudomany.lap.hu>**Otthonok**<http://www.otthonok.hu>**Óserő**<http://osero.warez.hu>**Pécsi Hét**<http://www.pecsihet.hu>**Pécsinfo**<http://www.pecsinfo.hu>**Phoenixpower**<http://www.phoenixpower.hu>**Poligocsi**<http://www.poligocsi.hu>**Proathlon**<http://www.proathlon.hu>**Prospero**<http://www.prospero.hu>**Rajzfilmek**<http://rajzfilm.lap.hu>**Receptek**<http://receptek.inf.hu>**Renault 5 eladó**<http://www.extra.hu/elado5>**Restaurant Favorit vendéglő**<http://www.favoritrestaurant.hu>**RG-nosztalgia**<http://rgnostalgia.uw.hu>**Rohanás**<http://www.elender.hu/~halaszjp>**Röplabda**<http://www.freeweb.hu/szfc>**Rövidtése**<http://www.rovidites.hu>**Sarokpont**<http://sarokpont.fw.hu>**Sil-West R Kennel**<http://www.westmaster.hu>**Siró Béla**<http://bsiro.honlapja.com>**Sportfotók**<http://sportfotok.hu>**Studentnet**<http://www.studentnet.hu>**Studing Art**<http://www.studing.hu>**Szaku**<http://www.szaku.hu>**Szálláshelyek**<http://szallashelyek.vilaglato.hu>**Szep-Stahl Kft.**<http://www.szep-stahl.hu>**Szevshop**<http://www.szevposta.net>**Szoftvertudó**<http://tourist.info.hu/sharp1>**Szösszenet**<http://rgyozo.axelero.hu/szosszenet>**Tár**<http://www.tar.hu>**Targoncaszerviz**<http://www.amg-targoncaszerviz.hu>**Társkövetítő**<http://www.tarskozvetito.hu>**Távkönyvelés**<http://www.tavkonyveles.hu>**Top7 Travel**<http://www.top7.hu>**Topolisz**<http://www.topolisiz.hu>**TopSport Magazin**<http://www.topsport-magazin.hu>**Tóth Kisgépcentrum**<http://www.tothkisgep.hu>**Touristinfo**<http://to.rnst.info.hu>**Történelem**<http://www.mult-kor.hu>**Tűzföld**<http://w3.internet.hu/brave>**U****UltiNet**<http://www.ultinet.hu>**Üvegmozaik**<http://www.uvegmozaik.hu>**V****Vas Megyei Munkaügyi Központ**<http://www.vasmmk.hu>**Villa-Lux**<http://www.villalux.hu>**Víztorony**<http://www.viztorony.hu>**W****Wahun**<http://www.wahun.hu>**Wallpapers**<http://wallpapers-world.freeweb.hu>**Web-Hang**<http://web-hang.hu>**Western**<http://www.extra.hu/western>**World Rally**<http://www.worldrally.ini.hu>

Másra is van idő...

Bár elsősorban a múlt havi számunkban megjelent, „Az idő pénz” című cikket kívántuk folytatni más óramárkák és más weboldalak felkutatásával, kutakodásunk zenitjét elérve (www.zenit.hu) azt láttuk, hogy egy márkaképviselőnél, egy nagykereskedőnél sok minden elfér, a kerti eszközöktől a ragasztókon keresztül a nyomdai csomagolóanyagokig sok mindenre jut idő... Különösen akkor, ha az irány fordított: a Zenit nem az órák mellett foglalkozik más-sal is, hanem más terméktől jutott el a márkás órákig.

A Zenit International Rt. elődje, a Zenit Kft. 1968-ban alakult meg, elsősorban az ipar és a mezőgazdaság számára mindenkor fontos, neves nyugat-európai cégek műszaki és kereskedelmi képviselőjének ellátására. A Zenit mindig is aktívan működött közre a korszerű technológiák és műszaki eredmények elterjesztésében, meghonosításában. Az elmúlt évtizedben bekövetkezett gazdasági átalakulás, a piaci körülmények gyökeres megváltozása alapvetően hatott a cég fejlődésére is. Ez nemcsak abban nyilvánult meg, hogy 1991-ben részvénytársaság lett

a kft.-ből, hanem abban is, hogy több termékcsoportra kiépült az országos értékesítési és szervizhálózat, hogy kialakult a saját raktárkészlet, hogy megszervezték a képviselt termékek garanciális és garanciaidőn túli műszaki ellátását.

Hogy ez miképp hat ki a képviselt termékek magyarországi elterjedésére? A weboldallal például – csak az óráknál maradva – megtudhatjuk, hogy minden huszadik magyar ember Roamer karórát visel, és ez többek között Kiss Krisztina termékmenedzser lelkiismeretes munkájának is köszönhető. Pedig ezek nem tartoznak a hétköznapi időmérők közé, például az újdonságok között megtalálható Dreamline IV sorozatban több modell valódi gyémánttal van kirakva. Jellemzőjük a rozsdamentes acélból készült ház, a zafirkristály üveg és a vízállóság 30 méterig. Viszonylag új „skalp” a Zenit partnerlistáján a Kolber neve, hiszen a híres genfi órágyár képviselőtét csak 2002 második feléve óta látja el a Zenit, elhozva ezzel hazánkba az úgynevezett „genfi látomást” vagy „Kolber-érzést”. Ezel is az igényes vevők elvárásait próbálja kielégíteni, hiszen ahogy a Kolbernél mondják: „a szépség az szépség, a minőség az minőség, a Kolber pedig Kolber”.

Az oldal legfrissebb (jelen sorok írása közben készülő) fejezete a Perreleté. Amikor nálunk Mária Terézia megalkotta a Ratio Educationist, akkortájt Svájcban Abraham Louis Perrelet apja és saját kísérleteit folytatva órágyárat alapított. Még az 1777-es alapítást megelőzően, vélhetően 1770-ben elkészítette a világ első automata kronométerét. A szinte csak rendelésre készülő, kis darabszámú órák mindegyike különlegesség.

A típusok nevei is a hagyományokat őrzik, például a Rectangle Royale, amely azokból a történelmi időkből származik, amikor Louis-Frédéric

Perrelet (1781–1854) három francia király, XVIII. Lajos, X. Károly és Fülöp Lajos számára készített órát.

Formavilágukkal a gyár mai termékei is felidézik a XVIII–XIX. századot, és természetesen ma is a Perrelet az automata órák első számú előállítója.

(x)

Az interaktív rádiós

„A közszolgálati nem feltétlenül unalmas!”

A Petőfi rádió programjában minden csütörtökön este tíz órától hallható egy számítógépes rádióműsor, immáron több mint hét éve. Aki egyszer is belehallgat a Modem idők talkshow-ba, szinte biztos, hogy törzshallgatójává válik...

A műsor készítője a folyamatosan kísérletező Szilágyi Árpád. A „médiakonvergencia” már 1996-ban utolérte, amikor a Magyar Rádióban Internetiskola néven szerkesztett rádióműsort, amelynek írott változata az RTV-újságban is megtalálható volt heti gyakorisággal. A CompuServe-hálózat segítségével kapcsolta össze először az online világot a rádióműsorral, amikor is a hallgatók egy ismert sportdiplomátával folytathattak virtuális beszélgetést. Ugyancsak az ő nevéhez fűződik az első számítógéppel szerkesztett (és adásba került!) interjú a Magyar Rádióban 1994-ben – igaz, a digitális technika segítségével rögzített anyagot a műsor sugárzásához még szalagra kellett visszamásolni, mert a rádió technikai felszereltsége csupán évekkel később tette lehetővé a teljesen elektronikus úton előkészített adások gyártását. A most harmincéves rádiós szerint tévhit, hogy a fiatalos hangvétel csak a kereskedelmi adók sajátja. Újítsokkal, kísérletekkel, valamint a megszokottól eltérő, korszerűbb hangzással és stílussal igyekeznek a műsor készítői minden héten megmutatni, hogy így is működhet(ne) a közszolgálati rádió.

■ **Hogyan fér össze a közszolgálati és a modern, kétségkívül fiatalos műsorral és az informatikával?** Idézzük föl, hogyan indult a Modem idők hét évvel ezelőtt!

■ **A szignállal... :-)** Na jó, értem a kérdést, hiszen magam is újságíró vagyok. Rádiós újságíró. Az egyik előzmény az, hogy akkoriban a legendás Reggeli csúcs

műsorvezetője voltam, és az azóta a Tv2-höz igazolt Nagystók Tibor kollégámmal kitaláltunk egy rovatot, a Tudományos hírszondvicset. Az alcím mindent elárult róla: „Az emészthető tudomány”. Az volt a lényege, hogy fiatalos, laza stílusban meséljünk olyan érdekes eredményekről, felfedezésekről, amelyekről addig csak unalmasan (vagy csak az értelmiség számára érdekesen) beszéltek a médiában. Hírszondvics azért is, mert két hírközé betettünk egy izgalmas mini-interjút; mindez 3-4 perccig tartott, tehát amolyan rádiós „fastfood” volt, amivel csütörtök reggelente „ettük” a hallgatóinkat. Ma is úgy látom, hogy ilyen típusú népszerű ismeretterjesztésre nagyon nagy

Az interaktív rádiós

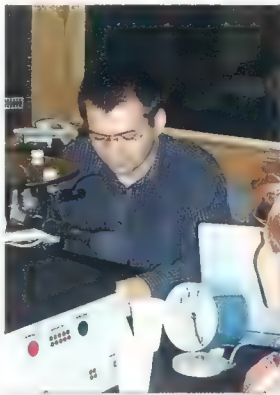
szükség lenne. A Modem idők egy kicsit a Tudományos hírszondvics szellemi örököse, hiszen a cél ugyanaz: fiatalosan, lazán beszélni olyan témákról, amelyek az átlagember számára önmagukban (a szikár hír formájában) érthetetlenek, unalmasak vagy furcsák. Emlékszem, hogy a Jurassic Park című 1993-as Spielberg-film és számítógépes trükkjei még jópofa hírek számítottak (például a Tudományos hírszondvicsban), és talán akkor lelkesedtem fel igazán, amikor a 94-es Comfair számítástechnikai szakkiallításra volt szerencsém találkozni két társadalomtudóssal, akik fontosnak tartották az informatikát... Nyíró András és Szakadát István akkor jelentette meg az első magyar CD-ROM-periodikát, az ABCD-t. Úgy éreztem, hogy fantasztikus dolog készült el, amely legalább olyan jelentőségű, mint a film vagy a televízió megje-

lenése. Akkoriban lett divatszó a multimédia. (Az első ABCD teljesen rabul ejtett, hajnalig nézegettem-olvastattam-hallgattam. Aztán annyira izgatott a dolog, hogy a következő két "lapszámban" már én is jelentkeztem egy-egy produktummal, pl. interaktív interjúval.) Az ABCD abból a szempontból tekinthető előzménynek, hogy a Modem időkben is folyamatosan kerestem az újítás, a kísérletezés lehetőségeit, no meg az újfajta médiaműszerek gyakorlati alkalmazását.

■ **Változott-e a műsor alapkoncept-cijája a hét esztendő alatt?**

■ Igen sokat. 1995 tavaszán vendég voltam abban a műsorban, amelyet a közismert showman, Fábry Sándor vezetett a

Petőfi rádióban. Ott ültem mellette a stúdióban szakértőként, amikor a számítógép és az internet volt a - rákényszerített - témája. Így történetileg még ez a műsor is bizonyos szempontból előzménynek tekinthető. Dermesztő volt! Bár az

adás hangulatára nem lehetett panasz, sok csacsiság is elhangzott. Persze nem tudok neheztelni Fábryra, hiszen akkor még sok bizonytalanság volt a témával kapcsolatban. Azután Visy László kollégám 1995 tavaszán felajánlotta, hogy a rá bízott délutáni blokkban készítsék egy műsort, amely a számítógép világról szól a lehető legérdekesebben. Kezdetben azt szerettük volna, hogy színes magazin készüljön, amely mindenki által érthető példákat, sztorikat, lehetőségeket mesél el a számítógép világról. Az első adásban ezek voltak a témák: internetes szerelmepár, cyberszex, hackerek és ezekhez hasonló, kissé bulvárós esetek.

Azután átalakult a műsor hírmagazinná, majd csevegős kerekasztalműsorrá, ismét hírmagazinná, végül elérkeztünk a jelen állapothoz: a rádiós talkshow-hoz. Ebben az a lényeg, hogy heti rendszerességgel élőadásban beszélget egy asztaltársaság, amelynek tagjai jellegzetes figurák. A sokszínűség azért fontos, mert így mindenki találhat olyan karaktert, amellyel képes azonosulni; a csapatban van egy internetező nő (Netdoktor), egy morgó bölcsező (Netnyelvész), egy anekdotázó újságíró (Hírsziporka Mester), egy chatelő programozó (Chatman), egy örök fanyalgó, egy praktikus buherátor (PC Tippek) és a technokrata műsorvezető. Ugyanakkor minden azért történik, hogy a digitális világot népszerűsítsük.

■ **Melyek a legkedvesebb emlékek?**

■ Csak ami hirtelen eszembe jut... Amikor 1996-ban elkezdtek a RealAudio-közvetítéseket, Kanadából és az USA-ból e-mailek érkeztek az „amerikás” magyaroktól, akik köszönetet mondtak, mert lehetővé tettük számukra, hogy a világhálón hosszú évek után újra magyar szót halljanak. 1995 decemberében adás közben Schmitt Pál, a

rádió **ink**

Nemzetközi Olimpiai Bizottság alelnökét élő chatvonalunk segítségével összehoztuk a brit kosárligátogatót magyar származású szövetségi kapitányával, dr. Németh Lászlóval, aki Londonból szállt be a csevegésbe. Érdekes volt, amikor Magyarország akkori miniszterelnöke, Horn Gyula

nálunk vendégeskedett, és malajziai infokommunikációs élményeiről beszélt. Szép élményeim közé tartozik az az 1999-es műsor, amikor a Csillagok háborúja Baljós árnyak című epizódjának bemutatójakor egy kilencéves vak rajongó beszélhetett egy Jedi-lovaggal. Nagyon élvezetes beszélgetést folytattunk 1995-ben az általam ismert első cyberszerelmespárral, a budapesti Enikővel és a stuttgarti Szilárdval, akik sokáig a neten tartották fenn kapcsolatukat. Azóta összeházasodtak. Érdekes volt 2001-ben a videokövetítés kombinálása a rádióműsorral: hogyan maradhat önmagában is élvezhető a rádióműsor, miközben pluszinformációkat ad a „nézőknek”. Persze nem felejttem el azt sem, amikor Szonja Netdoktornőnk az évek közben vetkőzni kezdett, vagy amikor az ő hangjának felhasználásával egy hallgatónk zenét készített. Lelkesítő, ahogyan mostanában rajongói klubot

szerveznek hallgatónk, és még sorolhatnám a sok-sok élményt.

■ **A műsort bátran a médiakonvergencia egyik iskolapéldájaként említhetjük, hiszen összefolyik benne az internet, a rádió, a tévé, az SMS és a telefon, valamint a CD-s multimédia. (A Modem idők anyagai rendszeresen fellelhetők az Internet Kalauz korongjain is.)**

■ **1995-ben a rádióműsorok közül elsőként használtuk az e-mailt a hallgatókkal való kapcsolattartásra, és ősszel már weblapunk is volt – akkor még az Internetto szerverén. Ugyanabban az évben elsőként használtuk a chatet, amikor az élőadásban a hallgatók kérdezhettek Zorántól. 1996 februárjában elsőként szólaltunk meg az interneten magyarul az akkor divatos**

váló RealAudio rendszerrel (két hónappal később a Petőfi rádió teljes 24 órás adását elérhetővé tettük a neten), s ekkortól épül üttörő kezdeményezésünk, az internetes hangarchívum. 1998 őszétől folyamatosan jelentkezik a PC World című lap CD-mellékletén MP3 formátumban (sőt már 1996-ban az Other Side magazin CD-mellékletén is megjelentek műsoraink RealAudio-ban), így azóta a műsor három csatornán van jelen: a Petőfi rádióban, az interneten és CD-ROM-on. 2001-től elsőként jelentkeztünk a látható rádióműsorral, azaz a kétkamerás RealVideo-követítéssel, majd ezekből szintén archívumot képeztünk.

■ **Hogyan tovább hét év után? Tervezel-e változtatásokat a jövőben a műsorral kapcsolatosan?**

■ **Hét évig kibírtuk, és szeretünk annyira rádióműsort készíteni, hogy**

részünkről fel se merüljön a befejezés. Néhány hónapja abbahagyni kényszerültünk a RealVideo-követítést, mivel nem tudtuk finanszírozni a folytatást, de örömhír, hogy a Buli Tv-vel megállapodtunk egy webkamerás követítés elkezdéséről, amelynek indulása napokon-heteken belül várható. Ha igény lesz rá, később elképzelhető a Modem idők hírlevelének beindítása is. A hét év alatt annyi sztori, összeállítás, ismeret, fanyalgás, poén stb. gyűlt össze, hogy érdemes lenne elgondolkodni egy kiadványon is.

Szilágyi Árpád szerint nem szabad a technikai háttérrel az informátika szakértő ismeretére. Szerinte az igazi információs társadalom akkor teremthető meg, amikor majd a rendszerek nemcsak a rendszergazdáknak készülnek, hiszen – mint mondja – az üvezetelnek sem kell ismerne a gépek motorjának működését, mégis képes lehet több tízezer kilométert levezetni. Ezért tagja a Modem idők állandó asztaltársaságának például egy bolcsész, és ezért van a csapatban egy (technikai szempontból) laikus hölgy is. Fontosnak tartja, hogy a közéletben a közéletben nem informatikai szakszavakkal terhelik a hallgató figyelmét, ám ennek ellenére a műsor nem silányul valamiféle bulvárprodukcióvá. A rádiós szerint az internet ismertége már ma is van a kritikus ponton. Magyarországon is a hálózati és a digitális világ hazai elterjedését ugyanakkor nosztalgia, évekig vagy akár évszázadokig tartó hagyományok, amelyeknek még csak a kezdetén vagyunk.

Rémálom

Lehet nagyot álmodni, lehet kicsit álmodni, lehet rémeket álmodni, de nem lehet nem álmodni.

Az álom vágyteljesítő sajátságát Freud dobta be a közönségnek sziklánál is maradandóbbnak bizonyuló Álomfejtés című könyvével (angolul ld.: 1.). Persze az álomjósok és -fejtők maguk is a recept szerint dolgoztak, próbálták kitalálni a megrendelő vágyait, hogy majd a bárányáldozat meg némi füstölés után kiolvashassák az álomból. Mert mi a fenét szeretne hallani egy hadvezér, ha a döntő csata előtt álma jelentéséről tudakozódik? Freud is könnyű helyzetben volt, üdögölt a divány mögött, és asszociálta a betegeket álmaikról – világos, hogy kis csúrsé-csavarás után oda lyukadtak ki, ami húsz-harminc éve folyamatosan foglalkoztatta őket. Ha meg nem jutottak sehova, akkor a páciens ellenállt. Hiába, az emberek makacsul szeretnek hinni, hogy az álomnak jelentésük van, és erre a ki nem mondott legfőbb érv, hogy különben miért is lennének. Az okfejtés persze jogos, de az alvást nem rendelésre kaptuk, nem kigondolta valaki, hogy legyen nekünk ilyen, hanem a Föld sánajátos forgó mozgása révén váltakozó

nappalok és éjjelek következménye. Éjszaka az élőlények – leszámítva a sötétséghez alkalmazkodó éjjeli állatokat és a Matáv díjszabásához alkalmazkodó internetezőket – általában nyugovóra térnek, testük lehűl, energiafelhasználásuk csökken, és álmodnak (2.), mint az ember.

Persze ha tényleg egy macskáról van szó, nem kérdezhetjük meg: Mit álmodtál, cicuskám? De *Michel Jovet* tudta, hogyan kell kérdezni: szikével átmetstett egy ideget, s ettől a macskák „eljátszották” álmaikat, vagyis vadászó mozgulatokat tettek, kúsztak, figyeltek, álmaik egerével játszottak. Mivel az emlősök alvása és álmodása nagyon hasonló, logikus, hogy az embernél is ugyanaz a funkciója. Vagyis a hardvernek valamiféle szoftveres karbantartása.

Az egyik lehetséges funkció olyan, mint amikor a Windows kék ablakkal indít, és hibát keres a vinyón, vagyis megpróbálja kijavítani az adatstruktúrában keletkezett hibákat.

A másik szóba jöhető funkció olyan, mint amikor a Windows Washer és egyéb helyfelszabadító programcskák törlik a gépből a napközben felgyűlt szemetet. A töredezettségmentesítés is egy lehetséges modellje annak, ami álmodás alatt az agyban történik. Jovet szerint (3.) éjszakánként a környezeti hatások buktató és elszűrő hatású

problája az agy „visszacsinálni”. Ám mielőtt végleg unalomba fulladna a ez a cikk, és éjszaka még az emlékét is törölné az agyad, visszakanyarodunk egy emberi fogyasztásra alkalmasabb szintre.

Szóval ha nem is Freudi vagy *Sherlock Holmes*-i aprólékossgággal, de egyfajta globális megközelítéssel az álmok sok mindent visszatükrözhetnek.

Leginkább az ember **világélményét**. Az álmoknak illene szépeknek lenniük, mégis az 5-12 éves gyerekek 20-40%-a és a felnőttek 5-8%-a (4.) rémálmokat lát éjszánként, a mentális betegek pedig még ennél is gyakrabban. A rémálom olyan rossz álom, amely fel is ébreszt az embert. Freud nem nagyon foglalkozott vele, hiszen ellentmondott alapfeltevésekének, miszerint az álom alvószerve és vágyteljesítő funkcióval bír (5.).

Michel Jouvet: *Alväs en alom*

Az átom funkciója sok mai elmélet szerint az, hogy elősegítse az új ismeretek megismerését és elraktározását. Jelenről szerint az nem így van: az átom elsődleges funkciója, hogy megtartsuk egyéniségünk

[illegible]

Az egyik alapkérdés: analízis Jánost a könyvben sokszor visszatér: **hogyan** miért álmodunk. Számos új és régi elemzést vázol föl, többek közt az

nyavalyá **ink**

Politika és rémálom

A választások vészterhes időszakában rövid kis írásom jelent meg arról, hogy a küldetéstudaton kívül mi hajtja még a politikusokat. Ez amolyan „biopszichoszociopolitológia” volt, pártállástól függetlenül. Ennek ellenére egyesek a jobboldal elleni nyílt gyalázkodásként értelmezték. **Ezért szeretném már itt elhatárolni magam saját írástól.**

A pszichológia nem tesz mást, mint megmutatja, milyen az emberi természet. Ha ez valakit felháborít, reklamálni a gyártónál lehet.

Kelly Bulkeley alváskutató úgy gondolta, hogy a személyiség visszatükröződik az álomtartal-makban, ezért, mivel a politikai hovatartozás Amerikában – s mostantól nálunk is – alapvető kérdés, kiválasztott egy csomó liberális („baloldali”) és konzervatív („jobboldali”) fiatal (28 fiút és 28 lányt), s megkérte őket, hosszabb időn keresztül írják le álmaikat (6.).

Az elemzés meglepő különbségekre mutatott rá a liberális és a konzervatív elkötelezettségűeknek. Röviden: a jobboldali személyeknek háromszor több a rémálom (az összes 50%-a), valamint az olyan, amelyben kiszolgáltatot-tak, s több az „életszerű” is; ezzel szemben a baloldaliaknak kevesebb a rémálom (az összes 17%-a), több az olyan, ahol urai a helyzetnek, ahol szerencsésük van, és azok szimbolikusabbak.

Ráadásul a jobboldaliak rémálmai sokkal rémisztőbbek, több a fizikai veszély és az idegen környezet (valaki üldözi őket a sötét parkban), míg a baloldaliak esetében azok ismerős környezetben ismerősökkel játszódnak, s mindig ott van a remény

a pozitív kimenetelre (a barátjók becsapta őket, de majd...!). Ahogy a szerző mondja, a jobboldaliak rémálmai sokkal rémálmasabbak. A liberálisok álmaikban ritkábban kezdeményeznek agressziót, és ha mégis, az nem fizikai jellegű (pl. veszekedés), míg a konzervatívok gyakrabban agresszívok, és az fizikai természetű. A baloldaliak álmaiban több a szerencse és a barátságosság, s kevesebb a balszerencse, míg a jobboldaliak esetében több a szerencsétlenség, és kevesebb a barátságosság. Érdekes példákat is hoz a szerző az elemzésekből. Például öt nő álmodott terhességről-gyermeknevelés-

ről, s ebből két baloldali álom boldog volt (áldott terhesség), három jobboldali pedig negatív (pl. nem kívánt terhesség).

Négy nő álmodta azt, hogy valamely családtagját megölik, ebből egy volt liberális, három pedig konzervatív beállítottságú. A szerző rá-

mutat azonban, hogy a baloldali nő „gyilkosos” álma merőben eltér a három jobboldaliétól, ugyanis ő álmában aktívan beavatkozik, s a végén a meggyilkolt családtag is feléled, így a történet megnyugtató véget ér. Ezzel szemben a másik három lány zokogva ébredt. Ez erkölcsi értékek megjelenését is vizsgálta a szerző. Kiderült, hogy a jobboldaliak álmában az erkölcs-telen dolgok úgy jelennek meg, hogy az rajtuk kívülálló okból alakult ki, a baloldaliaknak viszont

általában dönteniük kell jó és rossz között, s sikeresen ellenáll-nak a rossznak.

A szerző szerint a jobb- és baloldali álmok egyik leglényegesebb különbsége, hogy az előbbieknél nincs hatalom a dolgok felett, míg az utóbbiaknak megvan a képességük az események irányítására. (Ez nem sanda célzás!) A szerző tanulmánya végére nagy óvatossággal két ellentétes értelmezést biggyesztett, én pedig óvatosságból mindkettőt idézem.

Ha liberális vagy, ezt a passzust ajánlom figyelmedbe: Az álombeli különbségek azt tükrözik, hogy a jobboldaliak bizonytalanok, szorongók, konfliktusoktól hajszoltak és emocionálisan elfojtottak. Azért csatlakoznak a jobboldalhoz, hogy megkapják a hatalomnak és erőnek azt az érzetét, amely lelkük mélyén hiányzik belőlük. A baloldaliak viszont kreatívok, haladók és fantáziadúsak. Bízunk képességeinkben, hajlandók előretekinteni és meglátni a jövőben az új lehetőségeket.

Ha konzervatív vagy, ezt olvasd: A jobboldaliak realisták, fokozottan érzékenyek a való világ veszélyeire, és értékelik a jó dolgokat a jelen-

Rémálom

ben. Evolúciós szempontból ez egy hasznos tulajdonság (7.). A baloldaliak viszont irracionálisak, naivak, utópisztikusak, és mennek a saját fantáziáik után. Nincs kapcsolatuk a való élettel, és csak vágnak a hatalomra, ami nincs nekik.

Dogmatizmus és rémálom

Mivel a szerzőt rengeteg támadás érte a jobboldal részéről (7.), számos rádió- és tévéadás hőse, illetve áldozata volt, így ez a dodonai befejezés inkább előremene-külésnek tekinthető a várható bírálatok előtt. Mert miért volna evolúciós szempontból hasznos a rémálom? Ha előnyös tulajdonság lett volna a túlélés szempontjából, akkor a konzervatívok legnagyobb örömeire a liberálisok már régen kipusztultak volna, nem pedig választásokat nyernének.

A két világfelfogás állandóan újratermelődik: a tekintélyelvű, vagyis az egyént a családfő akaratának alárendelő családokból általában konzervatív nézeteket vallók szoktak felnőni, míg ott, ahol demokratikus a légkör, ahol a családtagok azonos jogokkal bírnak, liberális érzelműek. Tehát lehet választani az értelmezések közül, de azért a felkínált lehetőségek nem egyenértékűek. Vagy a témával foglalkozó pszichológusok többsége nyamvadt kis liberális.

Hogy a konzervatív nézeteket valók miért „rémálmodnak” többet, arra választ adhatnak az ún. dogmatikus személyiség kutatásának eredményei (8.). A dogmatikus személyiség merev gondolkodású, negatív az önértékelése, és így lát másokat is, rugalmatlan, konser-

vatív, mások véleménye által erősen befolyásolható, számára fontosabb, hogy ki mondja, mint hogy mit mond. Az ilyen személyiség a világot veszélyesnek és ellen-ségesnek éli meg. Persze kérdezheti erre bárki: miért volna a dogmatikus személyiség egyenlő a konzervativizmussal? Maradjunk annyiban, hogy ezt nem én állítom. Mindenesetre ez a fokozott „veszélyérzet” magyarázat lehet arra, hogy miért van a konzervatívoknak több lidérces álmuk. S mivel a liberális személyiség mindennek az ellentéte, cserébe jól alszik.

Mi a rémálom, és kikre jellemző?

A rémálomkutatás fő iránya természetesen nem a politikai elköltoezettség vizsgálata, egyéb személyiségtrénnyezők is górcső alá vesznek. Fontos azonban elköltoeníteni a lidércnyomást a lidérces álomtól, már csak azért is, mert ilyen szerencsétlenül hasonló a nevük (9.).

Alvás közben az ún. gyors szemmozgásos fázis (REM, rapid eye movement) során a két szem mint két megvadult biliárdgolyó pattog ide-oda, s ekkor szoktunk nagyo-

kat és színeseket álmodni. A non-REM fázisában a szemgolyók nem pattognak, és elvileg nem álmodunk, de gyakorlatilag mégis, csak ezek az álmok uncsik, nem álomszerűek.

Na, ezt azért kellett elmondanom, mert a lidércnyomás mindig a non-REM szakaszában jön, ilyenkor az ember általában rémeset kiált vagy sikolt, majd nagy félelmet és testi izgalmat él át – aztán alszik tovább, s később általában nem is emlékszik rá, mi

történt. A lidércnyomás tehát leginkább azt viseli meg, aki a lidércnyomásos személyvel együtt alszik. Ezzel szemben a lidérces, vagyis a rémálom mindig a REM-szakaszban jelenik meg, és az ember sajnos nagyon is emlékszik rá, úgyhogy a visszaalvás nem egy leányálom.

A lidércnyomás okát nem nagyon tudni, de a rémálomok, különösen az ismétlődőek hátterében szomorú gyermekkor, trauma, stressz és szorongás áll. Az ún. poszttraumás stresszbetegség gyakori velejárói, akár évtizedeken át is, a visszatérő rémálomok (10.).

A „rémálmodókat” elég magas szorongásszint és a félelmekre való fogékonyság szokta jellemezni. Az ilyen embereknél gyakoriak a lelki betegségek, művészi hajlamaik lehetnek, kreativitás, nyitottság és sérülékenység jellemezheti őket, szociális kapcsolataik bizonytalanok, elidegenedettek és kívülállónak érezhetik magukat (11.).

Patricia Garfield, a Társaság az Álmok Tanulmányozásáért elnöke szerint vannak univerzális rémálomok is, amelyek korokon és kul-

nyavalyá ink

túrákon átítelve gyötrik az embereket (12.). Egy konferencián kétszáz álomkutatónak olvasott fel álmokat, és azt kérte, állapítsák meg, hogy azok milyen korból származnak. Többségük nem tudta történelmi korhoz kötni a négyezer éves pusztulámes eposzban leírt földrendésálmot, ami egyfelől arról tanúskodik, hogy milyen keveset olvasnak az álomkutatók, másfelől arról, hogy álmodhatta volna valaki akár a Los Angeles-i földrendéskor is. Garfield univerzális álomnak tekinti azokat, amelyek üldözéssről-támadásról, szeretteink haláláról, fontos értékeink pusztulásáról, zuhanásról stb. szólnak. Ámde ha valakinek mondjuk egy iskolai tömegmészárszál (13.) után vannak efféle álmai, ne gondolja, hogy ő most éppen egy univerzális álomjelenséget lát.

Mit tegyünk, ha lidérces álmok gyötrőnek?

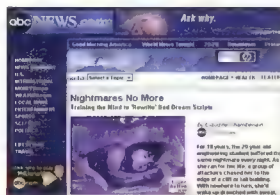
Nem akarom a „rémálmodókat” megbántani, de ezt a tanulságos viccet el kell mondanom: Egy nőt egy hatalmas, kéjsóvár férfi üldöz, elkopja, és már majdnem megerőszakolja, amikor a nő sikoltozni kezd: „Segítség, segítség, meg akarnak erőszaka-

kolni!” Mire a férfi: „Bocsánat, asszonyom, de végül is Ön álmodik engem...”

Tekinthetjük ezt akár gyógyító rémálomnak is, hiszen az egész időzójelbe kerül attól, hogy a nőben tudatosul: ezt ő álmodja. Az ún. tudatos álmodás technikájának felhasználásával (14.) pontosan azt érhetjük el, hogy a rémálmot nem valósággént, hanem már közben álmoként éljük meg, sőt be is tudunk avatkozni az események menetébe. Az **abc.NEWS.com** cikkben foglalja össze a lidérces álmok kezelésének egy új technikáját (15.). Hősnőnk visszatérő rémálma volt, hogy menekül egy csapat üldöző elől, és egyszer csak egy szikla vagy magas épület tetejének széléhez ér-

ekkor mindig verejtékben fürödve felébredt. Járt pszichoterápiára, szedett nyugtatókat, de semmi nem segített. Szerencséjére találkozott egy trauma-kezelésben jártas pszichiáterrel, aki az ún. „képzeti gyakorlat” technikáját javasolta neki, vagyis hogy dolgozza ki álombeli története egy másik befejezését, majd képzeletben újra és újra gyakorolja be ezt a fantáziát. A módszer bevált, a rémálom többé nem tudott a régi módon lejátsszani, nemi erőszakon átesett nő kezelésében is, és a rémálmok 90%-ban eltűntek.

Vannak azonban, akik gondolni sem akarnak visszatérő lidérces álmukra. Nekik ajánlott az a technika, amelynek segítségével megtanulhatnak a rémálom első képeinél felébredni. Végül, ha (még) nincsenek rémálmaid (ezzel konzervatív körökben ne dicselkedj), beszerezheted másokét a **www.nightmareproject.com** címen, vagy olvasd a napi híreket, és hamarosan lesznek.

A j a n l o t t s i t e - o k :

1. www.psychwww.com/books/interp/toc.htm
2. www.soc.hawaii.edu/leonj/leonj/student3/chungarr/public_html/psy499/dream4.htm
3. www.pszichologia.hu/konyv/konyv.phtml?id=51
4. www.aafp.org/afp/20000401/2037.html
5. www.crhc.umontreal.ca/dreams/znm.htm
6. www.asdreams.org/journal/articles/12-2_bulkeley.htm
7. www.kellybulkeley.com/articles/article_the_strange_politics_of_dreaming.htm
8. www.ciadvertising.org/studies/student/97_fall/theory/personality/factors.htm
9. www.medlist.com/HIPPOCRATES/IV/2/130main.htm
10. www.aafp.org/afp/20000401/2037.html
11. www.maclester.edu/~psych/whathap/UBNRP/nightmares/RChronic.htm
12. www.patriciagarfield.com/publications/udreams_99dreamtime16.htm
13. www.fsu.edu/~trauma/a4v513.html
14. www.dreamland.mustbehare.com
15. abcnews.go.com/sections/living/InYourHead/allinyourhead_50.html
16. www.nightmareproject.com

Nonstop készenlét

Az igazán jó az lenne, ha valahol valaki úgy segítené nekik, hogy közben nem néz rájuk, nem kérdez feleslegesen, nem prédikál, nem fenyeget, nem huhog, és nem kell attól tartaniuk, hogy továbbadják, amit hallott, ugyanakkor az, amit válaszol, biztosan hiteles. Egészségügyi, szexuális kérdésekben ilyen lehet(ne) egy orvos, csak hát bejelentkezni a rendelésre, ücsörögni a váróteremben, összeszedni a bátorságot, értelmesen bemutatkozni, és azután vállalni a kérdést, felvázolni a problémát... Szinte biztos a meglepetemódás.

E súlyos élethelyzetek ismerete, megértése készítette a **www.tinedzserambulancia.hu** oldal készítőit, hogy létrehozzák azt

a site-ot, ahol névtelenül, következmények és gatlások nélkül lehet a problémákat felvetni. A kérdésekre 24 órán belül orvosok, hiteles szakemberek válaszolnak, és biztosan megfogadható tanácsokkal szolgálnak. Az oldal – ahogy uralkodó színe, a pink is jelzi – elsősorban serdülő lányoknak készült, de természetesen fiúk is kérdezhetnek, érdeklődhetnek, látogathatják, s ha nem akarják, ki sem derül... Rengeteg információ, érthető, rajzos ábrákkal kiegészített ismeretanyag, tudniváló találati út a szexualitásról, a szerelemről és a vele járó kérdésekről. Van, akinek már ennyi is elég, hiszen csak kíváncsi. Mondhatnánk, hogy az ilyen ismeretek átadására millió könyv is kiadvány készült már – ám ha ilyen alapos otthon a gyerek, akkor azt az első takar-

táskor észreveszi egy felnőtt, s máris kerdés... A weblap elolvasása után viszont csak kikacsipoksa a gépet, és passz!

Az oldal lényege persze nem **csupán** a felvilágosítás, hanem annál sokkal több: a **lehetőség**, hogy kérdezhetünk bármit, amire választ várunk, s amit személyesen, szóban nem mernénk, vagy **még** nem mernénk... Mert az orvosok, akik ezen a site-on üglenek, később, a bizalom kialakulása után személyesen is felkereshető emberek. S az egyik menüpont alatt fel is sorolják, hogy az ország legkülönbözőbb pontjain hol találhatóak igazi rendelők, nemcsak virtuális, hanem létező, vagy gyakorlatlall működő tinédzserambulanciák, ahol azután már **biztosan** jó kezekben van a tinédzser.

Ha az oldalt internetes szemmel, a fiatalok kíméletlen kritikájával vesszük szemügyre, úgy találhatjuk, az még sok tekintetben javítható, csiszolható. Ebben a tinédzserek tudnak segíteni a készítőeknek, ha elmondják, megírják, mit kellene másképp, mit hiányolnak, mit javasolnak. Mert a felnőttek legalább annyira bizonytalanok, amikor erről van szó, mint a fiatalok, amikor szexuális problémáuk van. Ezért is kérdezi a háttérből, az interneten keresztül: Gyerekek, mit kellene tennünk, hogy ez a site igazán releváns legyen?

Megújul a Budapest.hu portál

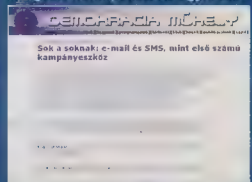
[illegible]

Ami volt...

Több éve van jelen fővárosunk a világhálón, a www.budapest.hu címen. A napi **egy-kétezre** látogatót vonzó, statikus weblapon is rengeteg információ volt megtalálható, beukáncshatunk ide-oda egy webkamera segítségével, keresgélhétük úti célunkat a **terképen**, és böngészhétük a **BKV menetrendjeit**. Az esztétikus, áttekinthető weblap mindezek ellenére sem volt több egy **jai szerkesztett, szej** **ágnál**, hiszen az internet nyújtotta lehetőségeket alig használta ki. A portál a napokban megújult, de megőrizte korábbi szolgáltatásait. Így például a szerkesztőségnek jelenleg is lehet e-mail küldeni, s miként korábban, vagy érkezik rá válasz, vagy nem. Az oldalon felsorolt **félzslalgalatok, irodák** azonban már nem érhétök el interaktív módon: egykél sem találunk elektronikus levélcmét. Mielött ezen keseregénk, jön egy biztató szolgalat: az **online iparüzési adóhöz** előlshívatunk egy intelligens formanyomtatványt, amelyet ha kitöltünk, a program logikailag és számszáklag is ellenőrzí adatainkat.

A tanulmány

A munkában az eDemokrácia Műhely négy-öt tagjának hosszabb, részletesebb háttéranyagjai is helyet kaptak: a becenév- vagy sajátnév-használatról, a közérdeki adatok hozzáférhetőségéről az EU-ján vagy például arról a kérdésről, hogy hivatalos megkeresésnek tekintik-e Nyugat-Európában, ha egy állampolgár e-mailben fordul a közigazgatáshoz. Szétfoglalt írás mutatja be a legjobbnak tartott önkormányzati honlapokat. Az egyik csá-

tolt dokumentumban a közérdekű adatok internetes megjelenésének EU-alapelvek szerinti szabályozásáról van szó, míg a másikról az önkormányzati választás a főszereplő, illetve az SMS és az e-mail mint a kampány része.

Mielőtt azonban megörlénénk a **XVI. századnak**, máris elkomorulhatunk: ezzel ugyanis vége a funkcióknak, mert az elektronikus adattovábbítás – digitális azonosító hiányában – egyelőre nem lehetséges. Az adózni „**kívánc**” állampolgár szépen kinyomtatja, és hagyományos úton, a **Magyar Posta** segítségével juttatja el a megadott címre.

Ami van...

A Fővárosi Onkormányzat illetékes vezetőinek nem kerülte el a figyelmét ez a lehetetlen állapot, és tendert írtak ki a portál megújítására. A szeptember elején nyilvánossá vált eredmény szerint a

(letölthető a Budapest.hu-ról) részeként megvalósuló közel 180 millió forintos megbízást a Siemens Rt. nyerte el, a -t megjelölve alvállalkozójaként. (További pályázók: az

, az IQSoft a KFKI Számítástechnikai Rt.-és a Sun Microsystems Kft.)

A pályázattal egy időben szokatlan, de annál követele méltóbb ötlettel álltak elő a fővárosi politikuskai.

„Felkértük az
(
), hogy készítsen gyakorlatias tanulmányt arról, milyen is egy portál” – mondta Varga Kristóf, a informatikai tanácsnoka. „Többek között arra voltunk kíváncsiak, milyen eszközöket alkalmazzon a főváros az új portálján, milyen buktatókra ügyeljen, hogy az valóban és polgár-üzemeljen.”

„Elsősorban a közérdekű információkhoz való hozzáférés és az interaktív elemek alkalmazásának kérdéskörét vizsgáltuk” – tette hozzá László János, az eDemokrácia Egyesület elnöke. „A kérdéseket és a válaszokat egy átfogó tanulmányban foglaltuk össze (ld. a tanulmány című kereset írásunkat), és ezt a munkát kiegészítettük a elnevezésű minikonferenciával augusztus végén. Mintegy 12 előadót hívtunk meg, aki gyakorlati tapasztalataira építve tett javaslatokat a (ld. A minikonferencia című kereset cikkünket). A konferencia pontos jegyzőkönyvét is csatoltuk a tanulmányhoz.”

Ami lesz...

A főváros által megrendelt tanulmányt a portálepítéssel megbízott

A minikonferencia

Az eDemokrácia Egyesület műhelytanácskozásának fő témája a közérdekű információkhoz való hozzáférésnek és az interaktív elemek alkalmazásának kérdésköre volt, bár a javaslatok között a tartalommal kapcsolatos konkrét ötletek is elhangzottak.

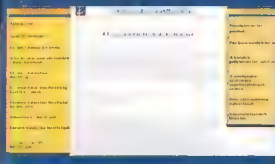
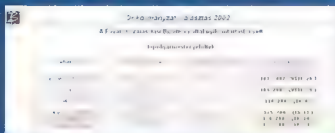
A kiselőadások sorát Székfi András, a MÜOSZ online szaktanárszervező elnöke nyitotta meg, aki egyebek mellett arra figyelmeztette az üzemeltetőket, hogy a portálnak műszakilag is demokratikusnak kell lennie, vagyis korszerűtlenbb számítógépek, böngészők használói számára is hozzáférhetővé kell tenni a tartalmat. Később ezt a gondolatot folytatta Nyíró András, a Westel tartalomigazgatója, aki számonkelt tudta igazolni, hogy a mobiltelefon jóval elterjedtebb, mint az internet, vagyis lehetnek olyan rétegek, amelyek az interneten nem, de telefonon esetleg mégiscsak hozzáférhetnek a fővárosi tudnivalókhoz. Ráadásul rengeteg olyan információ van (túlfelbontásos stb.), amelyre esetleg épp út közben lehet szükség.

Dr. Milinari József a Magyar Tartalomipari Szövetségetől leterjeszt tapasztalatait osztotta meg: a hallgatóssággal arról, hogy 120 kihelyezett szerkesztőség hogyan töltötte meg sokoldalú tartalommal a Magyar Televízió információ oldalait. Kelen András a Pro Bono Alapítvány képviselő

teben az ügyintézési lehetőségek megteremtését itele a legfontosabbnak, míg Galántai Zoltán, a magyar Big Brother díj alapítója az adatkezelési elvek deklarálásának szükségességéről és betartásának fontosságáról beszélt. Mivel az előzetes témamegjelölés szerint a főváros döntéshozói arra voltak kíváncsiak, hogy hogyan működhetetők a vitalármunka leghatékonyabban és egyben a legdemokratikusabban, Ventes János a Prim Mediától azt fejtette ki, hogy a fórum nem feltétlenül egy olyan szolgáltatás, amelyet az üzemeltető ad a látogatóinak (és ezzel a nyakába eszi a moderálás nyugét), hanem esetleg úgy is fel lehetne fogni, hogy a főváros üzemeltetői egy új eszközrendszer kapnak arra, hogy a lakosságot bevonják gondjaik megoldásába. Nemes Daniel freewebes tapasztalatai mellett azt a vízióját is felvázolta, hogy tíz év múlva a mai internet már nem létezik lesz a „szórakoztató ágon” egy széles sávú, a mai sokoldalúbb webkapcsolat, és lesz egy mobilinternet, amely a tömör információk disztribúcióját szolgálja. Csirmaz László a CEU-tól a mostani portál kritikájával, Gáspár Mátys a Magyar Teleház Szövetség képviselőteben pedig néhány betartandó alapelvet egyeztetett ki az elhangzottakkal, de hozzáfűzte a témához, a hallgatóssággal jelen levő érdeklődők is, például Elekcs János, a MÜOSZ online szaktanárszervező titkára és Veszelszky Zolt a Port.hu-tól.

A választás

A választásról lapzártánkkor (október 7.) csak a száraz adatokat lehetett megtalálni a portálon: igaz ugyan, hogy külön oldalt nyitottak a témával kapcsolatos közérdekű információknak, de ott csupán a főpolgármester- és polgármesterjelöltek névsorát, a pártok listáit, a választási bizottság határozatait stb. olvashattuk az érdeklődők; azonban sem vitafórum, sem a jelöltek önálló honlapjára mutató link, sem más interaktív alkalmazás nem volt. A **Budapest.lap.hu** site-on is elavultak ugyan a fórumokra mutató linkek, de hivatkozást találunk a (három) honlappal rendelkező főpolgármester-jelölt oldalára. (Fizetett polinkák hirdetés teszi „pikánsá” ezt a weblapot.)

Siemens Rt. szintén megkapta. Lapunk megjelenésekor talán már látható, hogy hogyan alkalmazzák a gyakorlatban az ott leírtakat: a **moderált fórumot** a polgárok közötti eszmecseréhez, a szakértők által vezetett beszélgetést a Főpolgármesteri Hivatallal kapcsolatos ügyek megbeszéléséhez. Külön helyet kaptak a

(ld. A választás című keretes írásunkat). A számára például ingyenes tá érületet biztosítanak a Budapest.hu portálon. Ígéretes jövőjük van hazánkban az SMS-küldésre alapozó szolgáltatásoknak (hatmillió mobiltelefon!), így az emelt díjas hírküldésnek és a legkülönbözőbb

egyéb

– ezek alkalmazása szintén a portálfejlesztés tervei között szerepel (például helyi hírek küldése SMS-ben: hójelentés, lomtalanítás, ütefelbontás, torlódások stb.).

A tervek szerint

s ekkorra már az új portálstruktúra végleges formájában várja a szörfözőket.

A próbaüzem áprilisban ér véget, addigra a látogatók visszajelzései alapján kiderülnek az esetleges hibák, amelyeket kijavítanak, és a felhasználók (a hivatal, a politikusok, valamint a látogatók, az ügyfelek, az olvasók) egy valóban

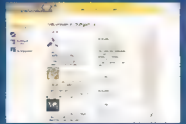
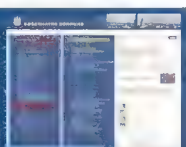
érkeznek, ha beírják a keresőbe: **www.budapest.hu**.

A Budapest.hu a 64. Európában

Im már a városi portálok is minősítettek, első alkalommal szeptember 5-én hirdették ki Bécsben: a városokba báremlében, hogy melyek Európa legjobb városi portáljai. 29 európai ország 130 városának honlapját vizsgálta meg a német Eckart & Partner Consulting cég, és kategoronálta a különböző felhasználói csoportok (lakosság, turisták, vállalkozások) nézete szerinti

A végeredmény:

1. Koppenhága (www.kobenhavn.dk)
2. Berlin (www.berlin.de)
3. Stuttgart (www.stuttgart.de)
64. Budapest (www.budapest.hu)

Linux-kaland (II.)

A telepítés

*Azok, akik olvasták cikksorozatunk első részét az **IT** múlt havi számában (jelen írás megértéséhez mindenképpen ajánlatos megtenni!), remélhetőleg már valamilyen disztribúcióval felszerelkezve izgatottan várják a folytatást, azaz a telepítés megkezdését. Ugyanakkor azt is remélem, hogy aki nem bírta kívánni a második részt, csak azután kezdett bele önállóan a telepítésbe, hogy alaposan tájékozódott, mert könnyen úgy lehet járni, mint az egyik ismerősöm, aki a minap azzal hívott fel: mit tegyen, ha szeretné visszaállítani a gépén korábbi rendszerét és dokumentumait. Nem nagy ügy – mondom én –, ha van biztonsági másolat...*

Nos, igen, a biztonsági másolat. Nem árt tisztában lennünk azzal, hogy ha a képernyőn azt látjuk: „Minden korábbi adat elvész – folytatja”, akkor bizony halálosan komolyan kell venni a figyelmeztetést, mert tényleg minden adat el fog veszni a merevlemezünkről! Úgyhogy kivételesen e cikk elején arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy mit *ne* tegyünk a Linux telepítésekor!

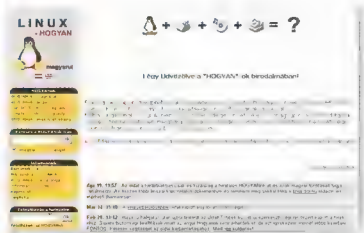
Először is, ha csak egy darab **winchester** van a gépünkben, és nem vagyunk nagyon tájékozottak a partícionálás kérdésében, inkább egy kicsit tanulmányozzuk még a témát. Arra nyomtatatosan szeretném felhívni a figyelmet, hogy ha a **SuSE Linux 8.0** telepítőlemezét valaki

elindítja, s automatikusan, elolvasás és mérlegelés nélkül minden kérdésre nyomja az **Enter** (OK) gombot, akkor – hardvertől függően – kb. **30-40** percen belül kitűnő Linux fog futni a gépén, valószínűleg minden szolgáltatással egyetemben, de mind a korábbi operációs rendszerének összes beállításától, mind az azon tárolt dokumentumoktól, e-mailektől, képektől, videóktól stb. örökre búcsút vehet! A Linux ugyanis törli a lemeztől az úgynevezett partíciós táblát, és teljesen újat készít helyette, valamint saját fájlrendszerével **újrafarmazza a merevlemez**. Ezt a folyamatot semmi sem tudja visszafordítani! Mert „ha az ember megkavarja a tejberizst, a kanál dzsem körkörös, piros csíkokban szétterjed; olyan, mint egy meteor képe a csillagászati atlaszomban. De ha visszafelé kavargja, a dzsem nem áll össze ismét. Sőt a tejberizs rá se hederít, és ugyanígy színeződik tovább rózsaszínűre, mint addig” – ahogy **Thomasina Coverly** 13 éves fiatal angol úrléány ezt megfogalmazta.²

Ez persze nem jelenti azt, hogy ne lehetne Linuxot a **Windows** vagy bármely más operációs rendszer mellé telepíteni, csak ehhez kellő ismeretek szükségesek.

Jómagam, bár már saját kezűleg partícionáltam a **merevlemez**emet minden korábbi (újra)telepítésnél (értsd: sosem hagytam a **Windows** különböző verzióinak, hogy maguk döntsék el, milyen partíciót hoznak létre, és milyen fájlformátumot használnak), mégsem mertem rögtön a közepébe vágni.

Adataink szempontjából az egyik legbiztonságosabb megoldás, ha az egész **Linux-kalandot** egy teljesen önálló és **szűz winchesterrel** kezdjük el. Aki legálább két-három éve számítógépezik, valószínűleg legalább egyszer már cserélt merevlemez – szerencsés esetben azért, hogy növelje tárolókapacitását, kevésbé szerencsés esetben pedig azért, mert az előző elromlott. Akárhogy is, az a legjobb, ha berakunk a gépbe még egy vinyót (ha nincs, vegyünk egy használtat valamelyik PC-bontóban, a Linuxnak már egy 2 GB-os is elég), és az operációs rendszerek közötti váltást egyelőre igen ősi módszerrel intézzük: egyszerűen átdugjuk a **táp- és IDE-kábelt** az egyik meghajtóból a másikba (természetesen kikapcsolt állapotban). Kényelmesebb megoldás a mobil rack, mert a „**rendszerváltáshoz**” csak fiókot kell cserélni. (Jobb számítástechnikai boltokban lehet külön **fiókot** venni a rackhez, így még a szerelgetést is megspóroljuk.) A másik lehetőség, hogy biztonsági másolatot készítsünk az egész merevlemez tartalmáról (**image**), így az könnyedén visszaállíthatóvá válik. Ehhez persze nem árt egy **CD-író**, bár még az is kevésnek bizonyulhat. Készíthetünk másolatot csupán a dokumentumainkról és beállításainkról – akár a **Windows** saját, „**Biztonsági mentés**” nevű programjával.

Bookmarks

Go to: <http://www.prim.hu/maci><http://www.prim.hu>rendszer*ink*

val, akár más tömörítőszókkal (Zip, RAR stb.) –, de ebben az esetben csak újraterheléssel tudjuk ismét feléleszteni korábbi rendszerünket.

A harmadik lehetőség a **particionálás**, de mint mondtam, ez kockázatos, én sem merem elsőre belevágni – és legalább a legfontosabb dokumentumainkról még ebben az esetben is célszerű másolatot készíteni! A telepítésnél egyébként az előkészületek veszik el a legtöbb időt, maga a folyamat szinte csak néhány pillanat. A legelső Linux-telepítésemet (amelynél eleve elha-

felírtattal, tehát nehéz eltéveszteni. A telepítés közvetlenül a CD-ről zajlik, ehhez a BIOS-ban be kell állítanunk, hogy a gép a CD-ROM-ról bootoljon. Ezután néhány egyszerű és könnyen megválaszolható kérdés következik (pl. felhasználó neve), közülük egyre kell kifejezettebben odafigyelnünk: amikor az óra beállítása történik, van egy olyan opció, hogy az **GMT** vagy helyi idő szerint működjön-e. Ekkor a „**helyi idő szerint**” lehetőséget kell kiválasztanunk (mert egyébként két órával többet fog mutatni az órák, hogy miért, az megtudható a tájékoztatóból). A **SuSE YaST2** nevű segédprogramja segít minket a különböző telepíthető

világos, s a válaszok is könnyen eldönthetők. Ha valaki mégis megakadna, ott a három kézikönyv, illetve a 90 napos ingyenes termékátogatás.

Maga a telepítési folyamat egyébként már ismerős, hiszen miközben a gép dolgozik, itt is a Windowsnál megszokott **képes-szöveges tájékoztatót** láthatjuk: rövid összefoglaló arról, hogy mik kerülnek a gépünkre, és néhány szavas ismertetés, ajánlások. Jelentős különbség viszont, hogy a Linuxnál a képernyő jobb oldalán egy külön keretben azt is láthatjuk, hogy most éppen melyik CD-n hol tartunk, mennyi a hátralévő idő, illetve még melyik CD-re lesz szükség, és azokról várhatóan mennyi idő alatt fognak települni a programok. Ebben a keretben látható egy „**részletek**” feliratú gomb is, amelyre kattintva eltűnik a képes tájékoztató szöveg, s helyette a telepítési folyamat **leírását** és **naplózását** látjuk, azaz pontosan követhetjük, mi történik a gépünkön, már ha egyáltalán értjük, miről van szó.

Ha rendelkezésre áll a bevezetőben taglalt üres (vagy törölhető) merevlemez, minden további nélkül neki lehet ugrani a próbálkozásnak: lássuk, mi sült ki belőle.

Végül térjünk rá az „**éles**” telepítés kulcskérdésére, a particionálásra. Nyilvánvaló, hogy ha valaki hosszú távon szeretné használni a Linuxot, de mellette még szüksége lehet korábbi operációs rendszerére is, nem megoldás, hogy állandóan az IDE-kábelt dugdossa, vagy a mobil rack fiókjait cserélgeti. Sokkal kényelmesebb, ha bekapcsoláskor egy **indítómenüből** választ-hatjuk ki, hogy éppen melyik operációs rendszert szeretnénk használni.

Az itthoni gépeken – mint amilyen igazi családi PC-n – már elve két operációs rendszer fut: a saját **Windows 98**-am és a feleségem akadémiai **XP**-je. (Az illetékesek megnyugtatóan: természetesen mindkettőt jogtisztja.) Ebből kifolyólag már eleve két particiónak kellene lenni a merevlemezben, de négy van: egy-egy a két operációs rendszernek, egy a dokumentumoknak és egyéb saját fájloknak (mert a legjobb ezeket a rendszerpartícióktól külön tárolni),

tároltam, hogy csak gyakorlásnak szánom) 22 óra 20 perc körül kezdtem meg, és valamivel éjjel tizenegy után már működő Linux volt a gépem; be tudtam lépni a grafikus felületre (KDE), és rácsodálkoztam az új világra. Sima telepítés volt, szűz merevlemezre, tehát semmiféle különös attrakciót nem igényelt.

A SuSE-csomag **7 darab CD**-t rejt, ezek közül az első tartalmazza az operációs rendszert, a többin vannak a kiegészítő programok, az irodai szoftvercsomag, a játékok stb. Az első lemezre egyrészt egy nagy, piros 1-est nyomtak, másrészt a tartóban is egy nagy, piros nyíl mutat rá **Start Here!**

programcsomagok kiválasztásában (azt javasolom, elsőre ne válasszunk ki mindent nyakra-főre, úgys fogjuk még a telepítést gyakorolni...) és a **hardvereszközök** beállításában: nálam az összes eszköz (hang- és monitorvezérlő, USB-kamera, szkennert, nyomtató, modem) **automatikusan felismerte**, és telepítette a szükséges meghajtóprogramot. A telepítés során semmi olyan nem történt, ami különösebb szakértelmet igényelt volna, minden kérdés – amellet, hogy **magyarul van** – egyszerű és

Linux-kaland (II.)

és egyet még annak idején, a telepítés-kor a Linuxnak hoztam létre (ez sokáig üresen várta, hogy rászánjam magam a kalandra). Később persze kiderült, hogy a Linuxnak igazából két partíció kell (legalábbis így érzem jól magát), de ez sem probléma.

Akkor hát lássuk a teendőket: először is a legjobb, ha Windows alatt feljegyezzük az összes partíció méretét és betűjelét. (A méretét azért, mert ennek alapján biztos az azonosítás, ugyanis a Linux nem használ betűket a meghajtók jelöléséhez.) Aztán indítsuk újra a gépet a linuxos telepítő-CD-vel, de az indítóműben ne a telepítést, hanem a partíciók elválasztását válasszuk, ezen belül is a szakértői módot. Nagyon fontos: a Linux az NTFS-fájlrendszert (Windows NT/2000/XP nem tudja tömöríteni! (Bár felismeri, és jelzi, ha ez van valamelyik partíción.) Tehát ha csak egy partíciónk

van, és az NTFS-fájlrendszert használ, akkor előbb Windows alatt konvertálnunk kell az egészét FAT32-re. (A fájlmegeosztási és -hozzáférési beállításaink így sajnos elvesznek, mert ezeket csak az NTFS ismeri.) Miután ezt megtettük, újra visszamehetünk a Linux telepítőjébe, ott tömöríthetjük a partíciót, és később Windows alatt majd visszakonvertálhatjuk a maradékot NTFS-re.

A partíciók tömörítése rendkívül egyszerű: a YaST felsorolja a merevlemezzen található összes partíciót, azok fájlrendszerét és Windows alatti betűjelét – ebben tapasztaltam tévedést, ezért a legbiztosabb, ha a méreteket is feljegyezzük. A csökkenthető partíció (FAT16 vagy FAT32) kijelölése után egy csúszkával állíthatjuk be, hogy mennyi helyet akarunk felszabadítani az eredeti területből, és mennyit meghagyni; azt is látjuk, hogy mennyi a foglalt terület, tehát nem kell félnünk, hogy esetleg kisebb helyet hagyunk, mint amennyin a másik rendszerünk elfér. A Linux számára ajánlatos legalább 5–10 gigát kiüríteni, hogy később se legyünk helyszűkében, amikor majd több programot szeretnénk telepíteni. Ha dokumentumainkat egy külön partíción akarjuk tartani (tanácsos!), akkor azt FAT32-vel érdemes formázni,

mert így Windows és Linux alól egyaránt elérjük ugyanazokat a fájlokat, és mindkét rendszerrel tudjuk kezelni azokat. A Linux számára létre kell hozni egy swap- (virtuális memória) és egy gyökérpartíciót: kattintsunk a „létrehozás”-ra, és először alakítsunk ki egy ReiserFS fájlrendszerű partíciót – de hagyjunk szabadon 64 cilindert a swap számára –, és csatolási pontként a legördülő menüből válasszuk ki a / (gyökér) jelet. Fontos tudni, hogy az OK gomb megnyomásával még nem történik semmi változás a gépen, a beállítások csak a telepítés megkezdésekor lépnek érvénybe – tehát nyugodtan kísérletezgethetünk a méretek megadásával.

A maradék helyen a swaphoz ismét „létrehozás” gomb, majd a Formázás/fájlrendszer opciónál a swapot jelöljük ki. Az OK megnyomása után a táblázatban a meglévő Win-partíciók mellett kapunk egy nagyobb (nálam 6,2 GB-os) Linux native ReiserFS gyökérpartíciót (a „csatolás” oszlopban a /) és egy Linux-swappartíciót, amelynek mérete 512 MB, ha 64 cilindert hagyunk neki. (Akkor régebbi BIOS-t használnak, azoknak a fent leírtakhoz hasonlóan létre kell hozniuk egy néhány megabájtos bootpartíciót is, amelynek a merevlemez első 1024 cilinderére kell esnie.)

A telepítés tényleges megkezdése előtt természetesen még egy utolsó figyelmeztetést kapunk – ezután már nincs mese, a program végrehajtja a beállított változtatásokat: a dzsem belekeveredik a tejbeírásba, és azt többé nem lehet visszakeverni. De ha mindent jól csináltunk, előző operrendszerünk, programjaink és fájljaink sértetlenek maradnak. 🐧

Magyarországi Linux-címek:

www.linux-hogyan.hu
www.linux.hu
www.linux.lap.hu

www.linuxbazis.hu
www.linuxmania.hu

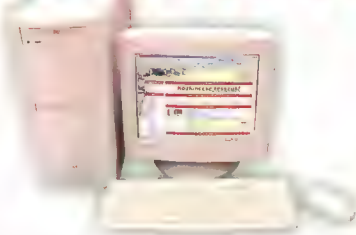
Ismeretbővíti disztribúciók:

www.suselinux.hu
www.uhuilinux.hu
www.redhat.com
www.debian.org
linux.corel.com
www.linux-mandrake.com
www.caldersystems.com
www.turbolinux.com

¹ Azok számára, akik az előző írást nem olvasták: a cikk szerzője a SUSE 8.0 segítségével fogott a Linux-kalandba, tehát a cikkben olvasható állítások, tapasztalatok konkrétan erre a Linux-disztribúcióra vonatkoznak, bár általánosságban más Linux-kiadásoknál is igazak lehetnek.

² Tom Stoppard: Árkádia (Várdy Szabolcs fordítása)

Pentium4 verhetetlen áron!

Brutto 109.875,- Ft

ACORP 45845A (nem integrált) alaplap,
Intel Pentium4 Celeron 1.7 GHz,
256 MB SDRAM 133 MHz,
105 gombos magyar billentyűzet,
OEM Nvidia GeForce2 MX400 32 MB TV-out VGA,
1.44 MB Floppy, 40 GB 7200 RPM HDD,
16x/40x IDE OEM DVD/CD-ROM,
Hangkártya az alap-lapon (AC'97),
2 gombos PS2 egér, 3 év garancia

Brutto 84.500,- Ft

ACORP VIA694TA (nem integrált) alaplap,
Intel Pentium4 Celeron 1.1 GHz,
128 MB SDRAM 133 MHz,
105 gombos magyar billentyűzet,
OEM Nvidia GeForce2 MX400 32 MB,
1.44 MB Floppy, 30 GB HDD,
52x CD-ROM,
Hangkártya az alap-lapon (AC'97),
2 gombos PS2 egér, 3 év garancia

www.qwerty.hu

QWERTY

1111 Budapest, Bartók Béla út 14. Telefon: 466-9377

COMPUTER

Alapítva: 1984-ben

Minden, ami számítástechnika

További üzleteink: Mammút - Skála Budapest - Corvin

...hely a Nap alatt...

kolokáció

10.000 forinttól

1132 Victor Hugo u. 18-22.

a hálón: <http://ahol.com>

mail: info@ahol.com

(40) HUNNET

AHOL. MINDENKI TÖBBET KAP

A filteres CSS

A CSS-t nem kell letűdözni, anélkül is hat. De a filteres változat még többet ígér. Hatékony használatával teljesen profinak álcázható magad, és kiválthatsz egy csomó dinamikus HTML-programozást, GIF-animációt, Flasht. De akik nem tudják, mik is ezek a kiváltandó dolgok, azok is tudni fogják, mivel töltseik elkövetkezendő napjaikat.

Sajnálatos dolog, hogy a Netscape a statisztikák szerint minden erőlködése ellenére felkerült a kihalóban lévő fajok listájára. Nem tudott alkalmazkodni megváltozott környezetéhez, és kiszorította őt az Internet Explorer, amely gyorsabban volt képes szaporodni, és utódai életképesebbeknek bizonyultak. E faj egyik előnyös tulajdonsága, hogy olyan effekteket tud produkálni beépített vizuális filterei (visual filters) és átmenetei (transitions) segítségével, amelyeket egyébként csak bonyolult programozással vagy drága letöltési időt követelő egyéb alkalmazásokkal lehet más böngészőkben előidézni.

Sajnos az eufemisztikusan fejlődésnek nevezett állandó változás és zűrzavar ezen a téren sem hagyja a webpolgárt megpihenni, de a Microsofttal ellentétben nem jó feltételezni, hogy amint a cég előrukkol egy új IE-verzióval, másnap már mindenkinek az van. Tehát mi most az IE4 filtereit szolgáljuk fel szellemi táplálék gyanánt, feltételezve, hogy az IE3 már csak az eszkimók iglujaiban szolgál a szőrfőzés eszközül. Ez némileg csökkentett menü, az IE5.5 verziói már legalább kétszer annyi filter használnak. De aki Ikaroszként a határtalan akarja ostromolni, annak ajánlhatjuk az msdn.microsoft.com/library/default.asp?url=/workshop/author/filter/reference/reference.asp címet, ahol szabadon tozódhat a filterekben.

Bemelegítés

Amíg beindítod a gépedet, gyorsan fussunk át egy-két tudnivalót. Ezek a beígért hatások CSS-tulajdonságok, de hiába keresed őket a W3C bármilyen ajánlásában, mert ezeket Billy ajánlja neked, s mivel böngészői lassan már a Marson is piacvezetők lesznek, gyakorlatilag Billy a szabvány. Nos, ebben a Billy-szabványban vannak statikus filterek, és vannak átmenetek. Most mindjárt a fejedhez kapsz, hogy Te erről már olvastál valahol; hát, szerintem csak itt, minálunk, mert az A: hover hatás taglalásakor már adtunk ízelítőt belőle.

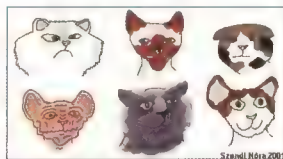
A statikus filterek

Ezek nemcsak hover effektként alkalmazhatók, hanem szövegekre, képekre, <div></div> közötti szövegekre és objek-

tumokra is. Általános szabály, hogy valamilyen „kiterjedést” szinte mindig meg kell adni a filterek működéséhez. Ez képek esetében a méret miatt adott, de a későbbiekben eligazítást kapsz ez ügyben is. Több filter már ismerős korábbi számunkból (2002. jún.-júl.), úgy mint a Glow, a FlipV és a DropShadow. Utóbbihoz hasonló a Shadow, amelyet a következőképpen használunk, pl. egy kép „árnyékolására”:

```
<div STYLE="height:2%;padding:20px;filter:
shadow(color=#727272, direction=150)"></div>
```

Az eredmény:

A padding:20px szerényen megbújik a kódban, de fontos, hogy egy láthatatlan „senki földjét” von a kép (vagy más objektum) köré, ezáltal helyet teremtve például az árnyéknak. A Glow effekthez megemlíteném, hogy használható pl. <Form> elemekhez is, IE4-ben a radio- és a checkboxokra, IE5.5-ben pedig már gátlástalanul mindegyikre!

A szöveg hullámszik

A Wave filterrel szintén érdekes hatásokat lehet elérni képek vagy szövegek esetében:

```
<div STYLE="height:2%;padding:40px;filter:
wave(Strength=5,lightstrength=50); color:blue;font-
size:40px; font-weight:bold">A szöveg
hullámszik</div>ide: wave_szoveg.jpg
```

Az Alpha filterről viszont nem esett még szó, ez az objektum átlátszóságát tudja megváltoztatni, többféle stílusban. Egyszerűbb megmutatni, mint körülírni. Vesszünk egy képet, és felszereljük a következőképpen:

tippje ink

```

```

Az eredmény:

Az **opacity** a kép közepének átlátszatlanságát adja meg (100 a legkevésbé átlátszó), sajna ezt a böngésző nem veszi halál komolyan, kicsit ott is halványítja a képet. A **finishopacity** értelemeszerűen a kép

szélén lévő rész átlátszatlanságát definiálja. A **style=2** a fenti ovális halványítást jelenti, a **style=1** a jobb szélről indulva lineárisan tesz átlátszóvá, a **style=3** pedig a négyzetleges „keretet” jelenti. Mindezek a lehetőségek az IE5.5-től kiegészülnek (bonyolódhatnak további lehetőségekkel is, például hogy mettől meddig tartson a hatás.

A **style=0** az egész képet az **opacity** értékének megfelelő mértékben átlátszóvá teszi. Ez pl. alkalmazható arra, hogy a **hover** effektben halványítsuk a linkként használt szöveget vagy képet. Arra azonban vigyázzunk, hogy **valamilyen méretet mindig meg kell adnunk** a filter működéséhez; beírhatjuk mondjuk, hogy **height:2%**; teljesen irreális méret, de működik.

Van egy másik probléma is. A **hover** effektusnál szeretünk más színt megadni. Na, ez együtt, hogy halványítsunk is, meg más színű is legyen, már sok a böngészőnek. De kijátszhatjuk az éberségét, ha **kétféle hover** effektet definiálunk. Előírjuk, hogy általában a **hover** halványodjon el, és egy osztálynévhez kötvé megadjuk, hogy az pedig változtassa meg a színtét.

```
<STYLE>
A:link {height:2%;font-size:60px; color:red;text-decoration:none}
A:hover {height:2%;font-size:60px; filter: alpha(opacity=30, finishopacity=0, style=0)}
A:kek:hover {height:2%;font-size:60px; color:blue}
</STYLE>
```

Erre úgy hivatkozunk, hogy:

```
<a Href="emide.htm" class="kek">Hover-re kihalványul és kék lesz</a>
```

Sajnos „visszafelé” nem megy olyan könnyen: bár jobban nézne ki, ha egy halvány link erősödne fel a **hover** effekt hatására, de ha már rátettünk egy effektet a szövegre, azt onnan nem könnyű lepattintani.

Általánosítva a feladványt: hogyan adjunk hozzá egy effektet az objektumhoz (szöveg, kép stb.), illetve hogyan vegyük el?

A filterek „programozása”

Azt szeretnénk elérni, hogy csak bizonyos események bekövetkeztekor jöjjön működésbe a filter. Ilyen lehet például valamelyik művelet az egérrel: klikkelünk, a kurzor a szöveg/kép fölé ér, vagy elmegy onnan. Persze rengeteg egyéb esemény létezik még, kérdés, hogy filterrügyben mindnek van-e értelme. De most oldjuk meg a fenti problémát: halvány szöveg, erősödj fel, ha egérre rád megy! Defináljuk szövegünket eleve halványként!

```
<DIV id="elso" style="filter: alpha(opacity=30, finishopacity=0, style=0)" onmouseover="eros('elso')"
```

```
onmouseout="gyenge('elso')">
```

```
Áttetsző vagyok</DIV>
```

Már gyárilag beépítettem a két egércselekményre a függvényhívásokat is, s a meghívott függvények (így néznek ki:

```
<SCRIPT LANGUAGE="JavaScript">
function eros(ezt){
  emez=eval(ezt+'.style')
  emez.filter="";
}
function gyenge(ezt){
  emez=eval(ezt+'.style');
  emez.filter="alpha(opacity=30, finishopacity=0, style=0)";
}
</SCRIPT>
```

Ha rámegy az egér, akkor a szöveg erősödik, ha elmegy az egér, áttetsződik.

Mondanom sem kell, hogy a szöveg helyére mindenféleképpen lehet próbálni, továbbá más filterek is használhatók a programcskában.

Na most, ha van még idő, beszélhetnénk egy kicsit:

Az átmenetekről

Kezdjük a végén, mert csuda izgalmas hatásokat lehet elérni, amikor belépünk egy oldalra, vagy amikor elhagyjuk azt. Kétféle átmenet létezik: a **blend** típusú, amely elő- vagy eltűnést produkál, és a **reveal**, amely elrejt vagy felfed objektumokat.

A filteres CSS

Ha oldalad `<Head></Head>` részébe biggyeszted a következő sort:

```
<META Http-equiv="Page-Exit"
content="blendTrans(Duration=5.0)">
```

– akkor az oldal elhagyásakor az lassan elhalványulva tűnik el. Ha beteszed azt is, hogy:

```
<META Http-equiv="Page-Enter"
content="blendTrans(Duration=5.0)">
```

– akkor belépéskor meg lassan tűnik elő. A **duration** az effekt időtartama. A **reveal** típusú áttűnésnek számos változata létezik, amelyeket szintén belépéskor vagy az oldal elhagyásakor hozhatunk működésbe a fenti metatagek módosításával. A közös séma:

```
<META Http-equiv="Page-Enter"
content="revealtrans(duration=3.0, transition=3)">
<META Http-equiv="Page-Exit"
content="revealtrans(duration=3.0, transition=10)">
```

A **duration** itt is az effekt időtartamát jelöli, a **transition** után következő szám pedig egy kód, amely a „feltárulás” módját határozza meg az alábbi táblázat szerint (saját módosításban):

Effekt	Kódja	Effekt	Kódja
összezáródó téglá	0	véletlen szemcsézettség	12
Kinyúló téglá	1	függöny két oldalról össze	13
összezáruló kör	2	függöny két oldalra szét	14
kinyúló kör	3	függöny alulról-felülre össze	15
függöny fel	4	függöny alulra-felülre szét	16
függöny le	5	jobbról-fentről átlósan lefelé	17
függöny jobbra el	6	jobbról-fentről átlósan felfelé	18
függöny balra el	7	balról-fentről átlósan lefelé	19
függőleges relaxa	8	balról-fentről átlósan felfelé	20
vízszintes relaxa	9	véletlen csíkok vízszintesen	21
sakktábla vízszintesen el	10	véletlen csíkok függőlegesen	22
sakktábla lefelé el	11	az összes mintázat véletlenszerű sorrendben	23

A transition alkalmazása objektumokra

A fenti effektek könnyedén használhatók az ún. „tartalmazó” elemekre, mint amilyen a `<div></div>`, a `<p></p>`, a `<Hn></Hn>`, az ``, az `<iframe></iframe>` stb. A lényeg az, hogy az elemnek kezdetben **láthatatlannak kell lennie**, s majd a „feltárulkozást” kiváltó eseményhez kapcsoltan tesszük láthatóvá.

Mondjuk azt szeretnéd, hogy egy kép az oldal betöltődése után lassan tűnjön elő. A recept a következő: végy egy azonosítót (`id = „valami”`) és a példában adott `style`-t. A későbbiekben majd csak cserélgtened kell a **transition** után álló számot, hogy változtatni tudd a hatást.

```

```

A következő programocská fog gondoskodni látogatóink szórakoztatásáról:

```
<SCRIPT LANGUAGE="JavaScript">
function be() {
    kepunk.filters.item(0).apply()
    kepunk.style.visibility="visible"
    kepunk.filters.item(0).play()
}
</SCRIPT>
```

Remélem, észrevetted, hogy a programban intenzíven használjuk a „kepunk” azonosítót! Már csak el kell indítanunk a programocskát, hogy előtűnjön a kép vagy szöveg, amit éppen akarunk. Ennek egyik módja pl. a lap betöltődéséhez köthető esemény:

```
<BODY onLoad="be()">
```

Vagy lehet egy linkben az `onClick` eseményhez kötni:

```
<a href="#" onClick="be();return false">ez egy link</a>
```

Próbáld ki, nem bánod meg, csak azután ne menj a látogatóid idegeire, mint azok, akiknek a GIF-animáció hőskorában legalább két kutyas ugrált, egy logó meg vesztettül forgott minden oldalukon.

VILÁG URAI?

(7. RÉSZ)

**Miért beszél mindenki a számítógépekről?
Miért lett az internet az elmúlt években egyre inkább „a világ közepe”, a technika és a világgazdaság egyre fontosabb része? Nem válnak-e a gépek által egy érzelmek nélküli világ fogaskerekeivé, számokká a nagy, lelketlen gépezetben?
Nem kell-e attól félni, hogy egy napon a gépek leigáznak minket?
Nem válnak-e gyermekeink internetes bűnözők áldozataivá?
Nem torzul-e el személyiségük az elektronikus játékoktól?
Ezekre a kérdésekre próbálunk választ adni ebben a sorozatban.**

(A mese a személyazonosságról folytatódik)

A GÜZÜK

Az angol zsargon nerd szavát leginkább güzünek lehet fordítani. A güzük azok az emberek, akik megszállottként ülnek naphosszat – vagy inkább éjhoszsat – a gép előtt, és nyomkodnak valamit. Bár ha jobban belegondolok, az igazi güzü nem is az, aki manapság teszi ezt. A valódi güzük, az ösgüzük a hatvanas-hetvenes években ültek különböző szufnikban és pincékben összehúzódtak másinál előtt. E másinál egy része hangot adott, vagy felerősítette más másinál hangját, és akik előttük ültek, azokból lett például a Beatles. Más másinál számokat alakítottak át más módon számokká, ezek tizenéves építőiből lettek a számítástechnika guruk. Például *Bill Gates*, a Microsoft alapítója és sokáig első számú vezetője, aki egyike a laikusok által is ismerhető főguruknak. Sokszor szerepel a tévé-

híradóban, nem is olyan régen még ő volt a leggazdagabb magánember a világon (a közelmúltban egy kollégája megelőzte). Ha az Olvasó most arra tippel, hogy azért mondom el mindezt, mert buzdítani akarom, ültesse kisgyermekét számítógép elé, hadd legyen öbölöle is dollármilliárdos, akkor téved. De nem nagyot. Ma már kicsi az esély, hogy valakinek ennyire föl vigye az lsten a dolgát, ma már a számítástechnika elhagyta a szufnikat, és hatalmas színházakat épített. De bizony az meglehet, hogy egy szép napon éppen az Olvasó gyereke talál ki valamit, amivel ha dollármilliárdokat nem is keres, de lesz mit a tejbe aprítania. Nemrég például egy magyar fiatalember föl találta a háromdimenziós szkenert, amellyel térbeli tárgyak számítógépes képmását lehet elkészíteni. Nyomban kapott néhány vonzó állásajánlatot.

Lehet persze, hogy az Olvasó gyerekeiből is csak olyan átlaggyűző lesz, aki sosem keres semmit, csak szórja a pénzt a sok-sok alkatrésze. Sőt ez a valószínűbb. Egyvalami viszont egészen biztos. Ha az Olvasónak most, az ezredfordulón van gyereke, az egy számítógépektől hemzsgő világban fog felnőni. Már akkor is, ha az a gyerek tizenhat-tizenéves, de ha csak négy-öt, akkor még inkább. Köztudott, hogy a mai ötvenévesek nehezen boldogulnak a videóval, a hetvenévesek pedig a televízióval is: mert amikor ők gyerekek voltak, ezek még nem léteztek. De ma már nem él olyan ember Magyarországon, akinek furcsa lenne a villanyvilágítás. Ebből az következik, hogy mire a mai gyerekek felnőnek, nekik egészen természetes lesz a számítógép, a mobiltelefon meg egy csomó találmány, amelyet ma nem is ismerünk. Apáink valaha azt hitték, mi már

a csillagok között fogunk röpködni, és idegen bolygókon sétálgatunk. Ez nem jött be, s úgy néz ki, még a mi gyerekeinknek is csak újsághír lesz az első ember a Marson. Talán az ő gyerekeik telepsznek majd le ott. De a számítógép egészen biztosan mindennapos része lesz életüknek, sokkal többféleképpen, mint ma a miénkné. Aki tehát nem engedi a gyerekeit számítógépezni, mondván, inkább legyen a jó levegőn, az a homokba dugja a fejét – de a gyerek fejét is!

Get ready – go!

Szóval számítógépezzen a gyerek – ami persze nem azt jelenti, hogy csak számítógépezzen –, de mikor, mennyit és főleg mit? Azt aligha kell külön mondani, hogy ez ne menjen a tanulás, a

testmozgás és egyéb hasznos dolgok rovására: mindenben mértéket kell tartani. De van egy csomó kérdés, amely fölmerül ilyenkor a szülőknél, és nem látják a válaszokat. Nézzünk meg néhányat közülük! Mindenekelőtt: mit csináljon a gyerek a számítógéppel? Ott az a rengeteg primitív lövöldözős játék, erősak, agresszivitás, durvaság. Tiltjuk? Ne tiltjuk? Ha tiltjuk, hogyan szerezünk érvényt a tilalomnak? Nos, erre nagyon egyszerűen tudok válaszolni. Nyugodtan engedjük meg a gyerekeknek, hogy azzal játsszon, amivel akar, mert úgyis megtenné, legfeljebb a tekintélyünk csorbulna, ezenfelül nincs semmi veszély. A lövöldözős játékoktól véleményem szerint még senki sem lett agresszív. A karatefilmekről már nem mondanám el ezt ilyen egyértelműen, érzem szerint ezek nem leveleznek, hanem folszabadítják a természetes agresszivitást, és a tévé elől fölkelve

az összes gyerek csépelni kezdi a levegőt. De csépelné karatefilmek nélkül is, csak máskor. A lövöldözős játékoknál azonban ilyesmit tudommal nem figyeltek meg, a gyerekek ezek hatására semmivel sem lövöldöznek egymásra többet, mint azelőtt, és mellesleg ha ezt ténnek, az sem jelentene semmi rosszat. A gyerekek lövöldöznek, én is lövöldöztem gyerekkoromban, pedig nem volt még számítógépem. Aki pedig valódi fegyverekkel lövöldöznek, akár az oklahomai iskolában, akár Sierra Leone hegyei között, azok nem játéktanulmányokból vették az ötletet.

Valamikor volt egy olyan érvem: senki sem gondolhatja komolyan, hogy mozgó pöttyök és absztrakt figurák eltalálásától az embernek olyan érzése támad, mintha megölt volna valakit. Ez az érv ma már nem használható, hiszen a játékok ropant élthűek lettek, egyre valószínűbb ellenfeleket kell megölni. De akkor is: a gyerek tudja, hogy azok nem igaziak. Senkinek nem jut eszébe két éves gyereket leültetni egy fps elé, a tízéves pedig már meg tudja különböztetni a játékot a valóságtól. (Az fps a „first person shooter” rövidítése, vagyis az olyan lövöldözős játékok elnevezése, amelyekben a világot a saját szemszögünkben látjuk, mintha csakugyan mi magunk járnánk a helyszínen.) Most már felnőtt egy nemzedék, amely számítógépek előtt tölthette a gyerekkorát vagy annak egy részét, és mindekkor nem hallottam, hogy akárhol a világon egy tízenéves lövöldözni kezdett volna az akciójátékok hatására. Ez képzelt veszély. Azt is meg kell mondani, hogy ritka az olyan gyerek, aki kizárólag primitív lövöldözős játékokkal játszik, és sokos bevásárlásokkal, letöltésekkel segíthetünk neki, hogy legyenek jobb játéka is. A stratégiai, gazdasági, nemkülönben az oktatójátékokból pedig rengeteget tanul, mi-

közben remekül szórakozik.

A gyerekek jelentős része, főleg nagyobb korában, már nem csupán játszik a géppel, hanem mindenféle egyébre is használja. Valamikor tíz gyerek közül nyolc programozgatott is valamit, ma már ez az arány alacsonyabb, de sokan vannak még, és közülük kerülnek ki a jövő programozói. Aki pedig nem lesz az, az is sokat tanul a logikából, az algoritmikus gondolkodásból – ez pedig rendkívül hasznos.

Nem kell attól tartani, hogy abból a gyerekből, aki két óra hosszat pötyög a számítógépen, majd diadalmasan bemutat egy forgó kockát, azzal, hogy ezt ő csinálta, valamiféle elektronikai szakbarbár lesz, aki tömbökkel és szubrutinokkal álmodik, és pikáns magazinok helyett számokkal teleírt papírokat rejtget a párnája alatt. Ez is képzelt veszély. Én is szeretek programozni, kívülről fújom egy évtizede elavult gépek műszaki paramétereit, s mégis van ezer dolog, ami még érdekelt. A számítástechnika pedig éppen ma, az internet korában vált olyasmivé, ami egyre kevésbé a gépekről és egyre inkább az emberekről szól, s egyre több mindenfélével hozza össze az embert – csak oda kell rá figyelni. Sokkal jobban agódnék egy olyan gyerekről, aki a délutánjait sportolással tölti, és folyton gólokról beszél, mint azért, aki a számítógép előtt ül órák hosszat.

Cumi és monitor?

Tehát mikor kezdje el a gyerek az ismerkedést a számítógéppel? Mit viseljen a gép előtt töltött első időben, rugdalózdó vagy iskolaköpenyt?

Általános receptet persze nem lehet adni, de a végteltekkel illetően bizonyos elvek mindenképpen érvényesek. Cumi és monitor együtt még nem megy, a legkisebbeknek a mai számítógépek még nem valók. Egy részt azért, mert nincsenek olyan

szolga **i n k****GYEREK A NETEN**

programok, amelyek az ő érdeklődésükre számot tarthatnának, másrészt a szemük még nagyon érzékeny a monitorok számunkra észrevehetetlen vibrálására és a belőlük érkező – a technika fejlődésével egy-

Egy gép önmagában nem jelent sok problémát, az ember felülyelheti, mit tart rajta a gyereke. De ha kiszabadul az internetre?

pen árthat neki a rosszakarátú ember: „virtuálisan” vagy valóságosan. A virtuális ártás, amihez nem kell jelen lenni, szavakban vagy képekben nyilvánulhat meg, a gyereket félre lehet tájékoztatni, rongálni lehet ki-

re gyengébb – sugárzásra. Ez így van a televízióval is. Semmi problémát nem okoz, ha a gyerek oda-odakucskál a gépre, amíg a szülői dolgoznak rajta, de hosszabban még ne üljön előtte. Egyébként is túl absztrakt, elvont dolog, az ő figyelmét még kézzelfoghatóbb játékok kötik le. (Noha van olyan kéteves kisgyerek, aki remekül elrajzolgat a számítógépen!)

Amikor már határozott érdeklődést mutat a (neki való) tévémsorok iránt, a számítógép is sorra kerülhet, s ekkorra találhatunk olyan programokat is, amelyek tetszenek neki.

A másik véglet a felső határ, amit pár évvel ezelőtt még az általános iskola második felére tettem volna, most viszont már azt mondom, hogy legkésőbb első-második osztályban célszerű lenne elkezdni az ismerkedést a számítógéppel.

Az interneten viszonylag kevesebb a veszély, mint a Nagykörúton, de akkor sem biztonságos. Azt a gyereket, akit nem engedünk egyedül menni tíz háztömbnyi távolságra, nem engedjük egyedül sétálgatni az internet több kontinensnyi területén sem. De nem könnyű megóvni a veszélyektől, amíg mi magunk sem ismerjük azokat.

Gondoljunk bele: az utca veszélyeitől azért tudjuk megvédeni kicsinyeinket, mert annak idején nekünk is megtanították azokat. Jön az autó, a villamos, idegen emberekkel óvatosságnak kell lenni, a sok utca között könnyű eltévedni – ez így volt a mi gyerekkorunkban és a mi szüleink gyerekkorában is. Az internet veszélyei azonban akkor még egyáltalán nem léteztek. Hogyan tanítsuk meg rá a gyerekünket, mire vigyázzon, és mitől óvakodjon? Az interneten keresztül kétféleké-

alakulóban lévő világlelfogását, szitettetni nemi fejlődését. Valóságos ártás úgy lehetséges, hogy a rosszakarátú idegen megtudja a valódi személyazonosságát, laccímét, azután odamegy, és tesz valamit. Ez utóbbi meglepőnek tűnhet, hiszen a gyerek nem él üvegburában, internet nélkül is ezer ember tudja a közelünkben, hogy hol lakunk, s azok között is lehet akárhány rosszakarátú. A gond ott van, hogy egy olyan gyereket, akire rendszeresen figyelnek a szülei, egy idegen ember nem tud bizalmas kérdésekről személyesen kifaggatni, akár mert nincs alkalmára, hogy annyi ideig kettesben maradjon vele, és megnyerje a bizalmát, akár mert van rá alkalmára, de utólag a gyerek elmondja, mi történt. Más a helyzet az interneten. Miközben a gyerek a szobájában üldöngél és a számítógépet butykolja, senkinek sem jutna eszébe veszélyt

http://www.novell.com

szimatolni, tehát nem figyelnek oda. A gyerek pedig nem számol be arról, hogy kivel mit beszélt az interneten keresztül, mert arról sem számol be, hogy hány ellenséges harcost terített le a játékprogramban. Ez nem valóságos dolog, csak benne van a számítógépben, a gyerek sem érzi szükségét, hogy beszéljen róla, a szülők sem érzik szükségét, hogy erről kérdezzék. S még valami: aki csakugyan rossz szándékkal kérdez, az fel van rá készülve, és ügyesen teszi, kérdéseivel a gyerek érdeklődésére számot tartó beszélgetés során áll elő, elszórvá, nem figyelemfelkeltő.

Milyen kérdések lehetnek veszélyesek? Elsősorban azok, amelyekből a gyerek kiléte megállapítható: a neve, a lakcíme, az iskola, ahová jár, a csapat, amelyben sportol, a szülők foglalkozása, munkahelye. Ezek segítségével előállhat egy olyan helyzet, amikor a gyerek ösztönelt elmond magáról mindent – akár egyórás élő, írásban folytatott „beszélgetés” –, akár többhavi levelezgetés során –, így a felnőtt partner tudja, kivel áll szemben. Persze a felnőtt átgondolt módon hazudik kilétéről, mert rossz szándék vezet. Aztán a kapott információk birtokában megjelenhet a gyerek környezetében, most már fizikai valóságában, de felismerhetetlenül, s a felnőttiségből fakadó előnyököt az információs szakadék előnyeivel erősítheti fel.

Az így okozható sérelmek között szerepelnek az anyagiak. A szülők foglalkozásából a család anyagi helyzete nagyjából megállapítható, úgyszintén abból, hogy családi házban vagy lakótelepen élnek-e. S persze már az is ad egy támpontot, hogy a gyerekek számítógépe van, mert ha iskolából, könyvtárból internetezik, azt igen hamar meg fogja tudni a partner. Ha az anyagi helyzetet már ismerjük, s az nem a legrosszabb, akkor már csak a lak-

címet kell kideríteni, és minden kétszen áll egy jó kis betöréshez, megkönnyítve azzal, hogy a gyerek esetleg elárulja, mikor utaznak el. Avagy föl lehet használni, hogy a gyerek anyagi világban él, s ezért már igen korán érdeklődni kezd a pénzügyek iránt. Bizalmát megnyerve igen könnyen bele lehet ugrasztani nagyon jövedelmező dolgokba, amelyeken jó esetben csak a zsebpénz, rosszabb esetben a szülőktől kért, még rosszabb esetben lopott pénz úszik el.

Természetesen az anyagi sérelmeknél is veszélyesebbek a lelkiek. Lelki sérelmet minden szándékosság nélkül is lehet okozni, pusztán szavakkal; elég annyi, hogy valaki egy durva megjegyzést tegyen a vallásról hívó ember jelenlétében, nyomdafestéket nem tűrő szavakat használjon, rossz szándékot feltételezzon a másik jóindulatú tette mögött, stb. Ehhez sem kell internet. Gyerekeknek lelki sérelmet okozhatunk, ha túl gyorsan avatjuk be őket a világ némi dorgába, tízennyelc évén felülieknek való jelöneteket mutatunk nekik, vagy szóbelileg bántjuk azokat, akiket szeretnek. Ehhez sem kell internet, de ott könnyebb megvalósítani, mert egy csevegéssel töltött estén a gyerek tucatnyi idegen felnőttel találkozhat anélkül, hogy élt bárki észrevénne. Az utcán sétálgatva kisebb rá az esély, mások is járnak ott, vagy ha éppen nem, a rossz szándékú felnőtt akkor is tart a figyelő tekintetektől.

Mit tegyünk, hogy mindezekről megóvjuk gyerekeinket? Mert internetezniük kell, ezt megtagadni töltő balgaság volna, egyébként is, akkor átmennek a barátjukhoz, és ott teszik. Búra alá nem zárhatjuk őket. Meg-

próbálhatjuk a gyerek internetezését figyelemmel kísérni, feltételül szabva, hogy csak akkor böngészhet a hálón, amikor mi is ott vagyunk – csak kérdés, hogy valóban sikerül-e figyelünk a tevékenységét, a mi időnk is véges. No meg a gyerek sem fog neki örülni, mert ahogy a mi számunkra nem teljesen adekvátak az internet veszélyei, ugyanúgy az ő számára sem, sőt még inkább nem. Azt még csak-csak megérti, hogy miért nem másképp lehet egyedül az utcán – az autót ő is látja, ő is el tudja képzelni, hogy bántathatnak rossz emberek, ő is látott már harapós kutyát. De az interneten ilyenek nincsenek, a valóban létező veszélyek pedig nem kezelhetőek. Rádásul hat éves korától a legtöbb gyerek egyedül járkal az utcán, legalább az iskoláig meg vissza, ezért az is sünt, hogy nem másképp lehet egyedül az utcán. Másképp.

A mérnökök tudják, hogy a hibákat, amelyek egy rendszerben felmerülhetnek, a leghatékonyabban a rendszeren belül elhelyezett védelemmel lehet elhárítani, nem valamilyen külső eszközzel. Itt is ez a megoldás. Az internetező gyerek megvédésére olyan eszközöket kell felhasználni, amelyek a számítógépből és a gyerekből alkotott rendszeren belül találhatók. Mindkettőt megfelelően fel kell készíteni.

A számítógéppel ezt úgy tesszük, hogy leltjük az eleve veszélyes tartalmakat. Ma már erre fejlett technológiák léteznek, amelyek nem abból állnak, hogy a tízennyelc évén felüli tartalmakat szolgáltató honlapokon szereplő kérdésre (elmúlt-e tízennyelc éves a látogató) nemmel válaszolva nem jelenik meg a tartalom. Szülői felügyeletnek (parental control) hívják azokat a szolgáltatásokat, amelyek segítségével megoldható, hogy egy ilyen kérdésre a gyerekek hiába felel igennel, akkor se jelenjen meg a nem neki való tartalom. Ebből a szempontból egy meg-

szolgá **i n k**

felelően beállított számítógép veszélytelenebb, mint a tévékészülék, amin ilyen beállítás nincs. Magam láttam egy kedves gyerekművet befejezése után egyetlen másodperc szünet nélkül, a tévé elől való fölkelésre időt biztosító stáblista mellőzésével az éjszakai horrorfilm előzetesét. Itt bizony a régebbi médiumnak lenne mit tanulnia az újabbtól.

A rendszer másik, fontosabb alkotóelemét, a gyereket is megfelelően be kell programozni. Nem arra, hogy ne legyen kíváncsi tizenhét éves felüli dolgokra. Ha nem kíváncsi, akkor a számítógépen elhelyezett védelem teljesen fölösleges, viszont akkor beteg a gyerek. Neki az a dolga, hogy kíváncsi legyen, e nélkül nem fog fejlődni. Arra kell felkészíteni, hogyan viselkedjen az interneten várható burkolt és kevésbé burkolt támadásokkal szemben. A legfontosabb a korábban már idézett mondás: „Az interneten senki

adja ki magukat gyerekeknek. Ne csak mi legyünk ezzel tisztában, hanem a gyerek is, és éljen a gyanúperrel, ha az interneten egy lánnyal ismerkedik meg. Ha fiúval, akkor is, de lány esetében még inkább, nagyon egyszerű okból. Egy rosszakarató felnőtt nagyobb valószínűséggel hazudja magát lánynak, mint fiúnak, főleg ha valójában férfi, mert úgy érzi, ezzel jobban leplezheti támadó szándékát, ugyanakkor könnyebben a gyerek bizalmába férkőzhet. Mert ha a gyerek maga is lány, akkor szívesen barátkozik lányokkal, még ha egyébként már kacsingat is a fiúk felé, ha pedig fiú, akkor már kiskisoklás korában kacsingat a lányok felé, és határozottan szívesen barátkozik lányokkal olyan körülmények között, amikor nem vallhat kudarcot, nem éghet le a többiek előtt, nem derülhet ki, hogy eláll a füle, vagy túlsúlyos. Ezt pedig a rossz emberek szintén tudják.

tűk, ha kérdezik. Szerepelhet kitalált személyazonossággal is, jó játéknak fogja tartani, és nem hiszem, hogy ettől válna hazudós természetűvé. Majd ha már meg tudja védeni magát, ügyis kinővi. Semmiképpen se engedjük, hogy személyes találkozási beszéljen meg valakivel, akit csak az internetről ismer, és arra felügyelet nélkül elmenjen. Még felügyelettel is nagyon körültekintőnek kell lenni. Ez persze azzal jár, hogy a gyerek nem nagyon tud valóságos kapcsolatokat kialakítani az internet segítségével, mert ha egy másik gyerek van a vonal túlsó végén, aki színigazat mond magáról, de a mi fiunk-lányunk elővigyázatosságból a szomszéd iskolát nevezi meg, kitalált nevet mond, hazudik a hajszínéről, és egy évvel öregíti magát, akkor a felügyelettel és körültekintően megszervezett személyes találkozót a másik gyerek csalódásával fog végződni. De ez a konfliktus később

sem tudja, hogy kutya vagy.” Feltétlenül ismertessük meg a gyerekekkel – nagyon fog tetszeni neki –, mert igaz arra is, akivel éppen összeismerkedik. Mivel a gyerekeknek nem az a életcéljuk, hogy felnőttekkel ismerkedjenek, hanem elsősorban hasonló korúak társaságát keresik, a rosszakarató felnőttek előszeretettel

Világosítsuk fel a gyereket arról, hogy az emberek nem mindig mondanak igazat magukról, különösképpen az interneten, ahol a valóságostól teljesen eltérő módon tudnak megjelenni. Mondjuk el, melyek azok az információk, amelyeket nem szabad kiadnia magáról és szüleiéről, s beszéljük meg, mit felelően helyet-

feloldható, és a barátság működhet. Még jobb azonban, ha a gyerek a már meglévő kapcsolatait működteti az internet segítségével is: ha a nyaralás során megismert, másik megyében vagy országban lakó társával, a távol élő rokonokkal nem költséges és lassú levelezéssel, hanem az interneten tartja a kapcsolatot.

macromedia szoftverakció

alap + upgrade konstrukcióban

WEB TOOL STUDIO

69 900 Ft + áfa

Az akció keretében kedvezményes áron juthat hozzá a honlapkészítéshez szükséges internetes alkalmazásokhoz és frissíthet egyetlen szoftverre vagy akár a teljes Studio MX programcsomagra.
További információ: +36 1 392-0700.

+ upgrade

TRANS-EUROPE KFT.

A Macromedia hivatalos magyarországi disztribútora. Grafikai, vizuális, multimédia és Internet szoftverek Macintosh, Windows és UNIX platformra. 1026 Budapest, Volkmann u. 2. 1/2.,
Tel.: (36-1)392-0700, Fax: (36-1)392-0719 honlap: www.trans-europe.hu, e-mail: info@trans-europe.hu.

A Macromedia, a Macromedia logo, a Macromedia Studio, a Flash, a Dreamweaver, a FreeHand, a Fireworks és a ColdFusion a Macromedia Inc. bejegyzett védjegyei. Minden más védjegy a jogokkal rendelkező tulajdonát képezi. Minden jog fenntartva. © 2002 Trans-Europe Kft.